

PRAVNA ZAŠTITA LGBTIQ OSOBA U CRNOJ GORI

Primjeri iz prakse

Tim autora/ki

Bojana Jokić, Ilija Jokić, John M. Barac

Tim stručnih saradnika/ca

Ksenija Rakočević, Milica Špajak, Stevan Milivojević

Urednik

John M. Barac

Izdavač

LGBT Forum Progres

info@lgbtprogres.me

Za izdavača

Bojana Jokić

Štampa

IVPE Cetinje

Stavovi, ocjene i komentari iznijeti u ovoj knjizi nisu ne odražavaju nužno i mišljenje izdavača, odnosno projektnih partnera. Izrazi koji se koriste za fizička lica u muškom rodu u ovoj publikaciji su neutralni i odnose se na osobe muškog i ženskog pola.

Sva prava zadržana. Reprodukција materijala iz ove publikacije je dozvoljena samo za nekomercijalne, obrazovne svrhe, uz obavezno ispravno navođenje izvora. Ohra-bruje se upotreba svih materijala iz ove publikacije u informativne, obrazovne, kul-turane i druge svrhe nekomercijalnog i neprofitnog karaktera.

Zabranjeno je njeno umnožavanje u komercijalne svrhe, u bilo kom obliku, bez pret-hodne pismene saglasnosti Izdavača.

Bojana Jokić Ilija Jokić John M. Barac

**PRAVNA ZAŠTITA LGBTIQ OSOBA U CRNOJ
GORI**

Primjeri iz prakse

Podgorica
2019.

Sadržaj

RIJEČ AUTORA	1
UVODNA RAZMATRANJA	3
PROCES PRIKUPLJANJA PODATAKA	4
O PROJEKTU	5
PREGLED OBRAĐENIH SLUČAJEVA	6
B.R. iz Bara oslobođena krivice povodom slučaja vrijeđanja LGBT zajednice	6
Obustavljen slučaj vrijeđanja LGBTIQ zajednice od strane D.H. usljed zastarijevanja	8
Slučaj vrijeđanja LGBTIQ zajednice od strane predstavnika političke partije „Prava Crna Gora“	9
Rješenje kojim se okrivljeni proglašava krivim za prekršaj učinjen na štetu L.N. zbog vrijeđanja LGBTIQ osoba	12
Slučaj vršnjačkog nasilja – R.M. - Berane	14
Pravna podrška M.A. (19), korisniku LGBTIQ skloništa	14
Pravna podrška T.S., korisniku LGBTIQ skloništa	15
Slučaj diskriminacije na radnom mjestu	15
Prijetnje J.B. (23) putem društvene mreže Twitter	16
Porodično nasilje usljed pretpostavljene pripadnosti LGBTIQ zajednici	16
Slučaj prijetnji lezbejskom paru	17
Prijetnje i uvrede na račun LGBTIQ zajednice od strane M.P. i E.C. iz Rožaja	18
Pravna podrška V.D., korisnici servisa LGBTIQ Skloništa	19
Pravna podrška u slučaju porodičnog nasilja nad gej mladićem	19
Pravna podrška članu LGBTIQ zajednice – tražiocu azila	20
Slučaj prijetećih poruka usmjerenih gej paru iz Podgorice	21

Slučaj zaštite identiteta člana LGBTIQ zajednice nastanjenog u Republici Srbiji	22
Slučaj prijetnje uslijed pretpostavljene seksualne orijentacije	23
Slučaj prijetnji izvršnom direktoru LGBT Forum Progresu	23
Slučaj ucjene člana LGBTIQ zajednice.....	26
Prijeteći i uvredljivi komentari upućeni LGBTIQ zajednici putem društvenih mreža	27
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Nikšić.....	27
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Podgorica	29
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Herceg Novi.	34
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Bar	36
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Berane.....	37
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Bijelo Polje...	37
Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Budva	38
Upad u službene prostorije LGBTIQ Socijalnog Centra	39
Slučaj online prijetnji pripadnicama zajednice	40
Slučaj ucjene gej mladića od strane partnera	41
Slučaj pravne podrške pripadnici LGBTIQ zajednice – tražiteljki azila	42
Pripadnica LGBTIQ zajednice tražila pomoć pri traženju azila	42
Slučaj diskriminacije na radnom mjestu i prekida radnog odnosa .	43
Slučaj prijetnji članu LGBTIQ zajednice tokom Međunarodnog dana borbe protiv homo/bi/transfobije	43
Slučaj prijetnje i ucjena lezbejskog para iz Ulcinja.....	44
Slučaj odbijanja usluge i diskriminacije usljed pripadnosti LGBTIQ zajednici.....	45
Prijetnje biseksualnoj osobi putem društvenih mreža	46
Podrška pri ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i rješenje boravišnog pitanja.....	47

Slučaj prijatnji gej osobi putem društvenih mreža	47
Slučaj diskriminacije na radu po osnovu pretpostavljene seksualne orijentacije	48
Pravna podrška povodom produženja boravišne dozvole gej bračnom paru	48
Prijava povodom saopštenja političkog subjekta „Demokratski Front“	49
Slučaj brutalnog prebijanja trans aktiviste V.A. u Kolašinu	52
Nastavak slučaja – Nikšić Pride.....	56
Prijetnje i komentari upućeni putem društvenih mreža povodom vijesti o krštenju transrodnog mladića.....	57
STATISTIČKA OBRADA SLUČAJEVA U POSMATRANOM PERIODU PROJEKTA	62
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE	66
Motivacija LGBTIQ osoba za podnošenje prijava i povećanje povjerenja u crnogorski pravosudni sistem.....	66
Poboljšanje saradnje između civilnog sektora i institucija sistema povodom razmjene informacija o slučajevima nasilja, diskriminacije i zločina iz mržnje upućenih LGBTIQ osobama	67
Neusaglašenost u praksi sudova za prekršaje	67
Poštovanje rodnog identiteta u slučajevima u kojima su žrtve transrodne osobe.....	68
Uloga medija i medijskih pritisaka na brzinu rasvjetljivanja slučajeve	69
Problem nemogućnosti identifikacije počinitelaca govora mržnje i prijatnji učinjenih na društvenim mrežama.....	70

RIJEČ AUTORA

Publikacija „Pravna zaštita LGBTIQ osoba u Crnoj Gori – Primjeri iz prakse“ predstavlja rezultat kontinuiranog napora nevladine organizacije LGBT Forum Progres da javnosti predstavi sveobuhvatan prikaz slučajeva nasilja, govora i zločina iz mržnje i drugih incidenata na štetu crnogorske LGBTIQ zajednice. Autori su saglasni u stavu da je, pored unapređenja zakonske regulative, na kojoj je neosporno učinjeno mnogo u proteklih nekoliko godina, neophodno pažljivo pratiti stanje na terenu, kako bi se implementacija samih zakonskih rješenja dovela na zadovoljavajući nivo.

Period protekle decenije, koliko traje vidljiva borba LGBTIQ zajednice, kroz djelovanje primarno civilnog sektora, oslikan je značajnim unapređenjima pravnog okvira, ali i povećanjem vidljivosti LGBTIQ osoba u crnogorskoj javnosti. Povećanje vidljivosti i kontinuirano ukazivanje na marginalizaciju LGBTIQ osoba u Crnoj Gori, nastavlja da izaziva negativne reakcije javnosti, čime se potvrđuju rezultati nacionalnih istraživanja o postojanju značajnog nivoa socijalne distance i neprihvatanja LGBTIQ osoba u Crnoj Gori.

Značaj kreiranja i objavljivanja publikacija ovog tipa, pored podizanja svijesti crnogorske populacije o realnosti svakodnevnih života LGBTIQ zajednice, leži i u identifikovanju problema i poteškoća pri implementaciji zakona.

Iskustva iz prakse međunarodnih i regionalnih organizacija svjedoče da proces prikupljanja podataka sa terena predstavljaju najefikasniji način identifikacije i rada na eliminisanju propusta kada je u pitanju efikasno sprovođenje zakona. To je ujedno i primarni cilj ove publikacije.

Publikacija „Pravna zaštita LGBTIQ osoba u Crnoj Gori – Primjeri iz prakse“ peta je po redu knjiga LGBT Forum Progres posvećena sistematskom prikupljanju podataka i predstavljanju slučajeva incidenata i zločina usmjerenih ka LGBTIQ zajednici. Ona je ujedno i direktan rezultat projekta „Promocija besplatne pravne pomoći LGBTIQ osobama“ koji je podržan od strane Ministarstva pravde Crne Gore.

Na kraju, koristimo priliku da se zahvalimo partnerima iz Ministarstva pravde, Uprave policije, crnogorskih tužilaštava i sudova, kao i posvećenom istraživačkom timu, bez kojih objavljivanje ove publikacije ne bi bilo moguće.

Autori

UVODNA RAZMATRANJA

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres, kao prva autentična organizacija sa primarnim ciljem unapređenja kvaliteta života i zaštita ljudskih prava crnogorske LGBTIQ zajednice, unazad osam godina sprovodi i javnosti stavlja na raspolaganje sistematski prikaz svih slučajeva nasilja, diskriminacije, zločina i govora mržnje počinjenih na štetu LGBTIQ zajednice.

Prethodno objavljene publikacije: „Nasilje nad LGBTIQ osobama i rodno zasnovano nasilje u Crnoj Gori – primjeri iz prakse“, „Prihvatanje LGBT osoba u Crnoj Gori: Prepreke, izazovi i iskustva“, „Mitovi i stereotipi – Nasilje i govor mržnje prema LGBT osobama: Policijska i pravosudna praksa u Crnoj Gori“ i „Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse“, predstavljaju za sada neprekinutu, iskustvenu bazu koju dijeli i ova, poslednja u nizu, publikacija.

Značaj prikupljanja podataka mjeri se uočenim efikasnijim i profesionalnijim postupanjem policije i tužilaštava kada su u pitanju LGBTIQ osobe. Uočena efikasnost rezultat je kontinuiranih napora u pružanju stručnih obuka namijenjenih pripadnicima Uprave policije, državnih tužilaca i sudija. Sami treninzi i obuke u sklopu programa sadrže studije slučajeva, odnosno statističke podatke, kao i individualne primjere slučajeva obrađene upravo u publikacijama ovog tipa. Praktični pristup obukama dovodi do toga da polaznici direktnim radom na slučajevima unaprjeđuju svoje znanje, iskustvo i potencijalno uviđaju propuste u svom profesionalnom djelovanju.

Kontinuitet objavljivanja prikupljenih podataka o nasilju, diskriminaciji, zločinima i govoru iz mržnje nad LGBTIQ osobama u Crnoj Gori kao dodatan rezultat ima i podizanje svijesti javnosti o realnoj slici i okolnostima života same zajednice u Crnoj Gori sa jedne strane i podizanje nivoa znanja LGBTIQ osoba o svojim ljudskim pravima sa druge.

PROCES PRIKUPLJANJA PODATAKA

Proces prikupljanja podataka dio je ustaljene procedure kojom se bavio istraživački tim nevladine organizacije LGBT Forum Progres u saradnji sa angažovanim pravnim savjetnikom organizacije.

Projektom „Promocija besplatne pravne pomoći LGBTIQ osobama“ uspostavljeno je pravno savjetovalište koje je u posmatranom periodu stavljeno na raspolaganje čitavoj crnogorskoj LGBTIQ zajednici. Korisnicima savjetovališta stavljena je na raspolaganje puna pravna podrška, savjetovanje i zastupanje. Podrška se sastojala od više segmenata, od početnog inicijalnog kontakta i sastanka tokom kojeg je pravni savjetnik pružio inicijalno mišljenje o samom potencijalnom slučaju, do podrške u podnošenju prijave Upravi policije, sačinjavanja krivične prijave, kao i vođenja računa o samim slučajevima u postupku.

Paralelno sa programom pravnog savjetovanja slučajevi su prikupljeni i redovno arhivirani kako bi se po završetku projekta, isti obradili i predstavili u ovoj publikaciji. Arhiva je uspostavljena 2011. godine u sklopu redovnog rada organizacije i predstavlja najveću i najkompletniju skupinu podataka o slučajevima mržnje, diskriminacije, nasilja i govora mržnje usmjerene ka LGBTIQ osobama u zemlji.

Članovi nevladine organizacije LGBT Forum Progres koji su nezavisno od pravnog savjetovanja podnosili prijave za slučajeve nasilja, govora i zločina iz mržnje ili diskriminacije, obavijestili su organe organizacije o samim slučajevima, pa su i oni uz saglasnost ponosilaca prijava uvršteni u samu publikaciju.

Na kraju, organizacija LGBT Forum Progres, kroz svoje aktiviste i Tim za praćenje govora mržnje na internetu podnijela je značajan dio prijava koje su direktno obrađene, arhivirane i postale dio predmetne publikacije.

Imajući u vidu činjenicu da crnogorski pravosudni sistem, usljed broja predmeta, karakteriše i značajna dužina trajanja predmeta, u prvom dijelu obrade; predstavljeni su i predmeti započeti van projektom definisanog posmatranog perioda, čija su rješenja pristigla u toku 2019. godine, a koji upravo zbog dužine trajanja postupka nisu uvršteni u poslednju publikaciju rađenu na ovu temu.

Period prikupljanja građe za publikaciju obuhvata period od 12 mjeseci od početka projekta i u njoj je predstavljen ukupan broj od 103 slučaja podnijetih

Upravi policije i osnovnim državnim tužilaštvima, kao i drugim relevantnim institucijama.

Temeljan i predan rad na prikupljanju slučajeva nasilja, kako verbalnog tako i fizičkog, nad LGBTIQ osobama, predstavlja značajan doprinos podizanju kvaliteta procesuiranja istih i na duže staze doprinosi poboljšanju kvaliteta života LGBTIQ osoba u crnogorskom društvu, te smanjenju negativnih društvenih pojava kao što su homo/bi/transfobija.

O PROJEKTU

Predmetna publikacija rezultat je i direktan rezultat projekta „Promocija besplatne pravne pomoći LGBTIQ osobama“ koji je sprovodila nevladina organizacija LGBT Forum Progres, a koji je podržan od strane Ministarstva pravde Crne Gore.

Projekat je implementiran u periodu od 12 mjeseci tokom kojih su realizovane sledeće aktivnosti:

1. Obezbeđenje servisa besplatne pravne pomoći LGBTIQ zajednici žrtvama nasilja, diskriminacije i zločina iz mržnje u periodu od 12 meseci.
2. Postizanje održivosti i nastavak sistematskog monitoringa i praćenja slučajeva nasilja, diskriminacije, zločina i govora mržnje nad LGBTIQ osobama u Crnoj Gori.
3. Informisanje javnosti o servisima besplatne pravne pomoći
4. Umrežavanje i dijeljenje iskustava institucija i organizacija civilnog sektora pružalaca servisa besplatne pravne pomoći.
5. Podizanje kapaciteta crnogorskog tužilačkog sistema za korišćenje institut zločina iz mržnje u praksi.

Koristimo priliku da se još jednom zahvalimo Ministarstvu pravde i svim partnerima bez kojih sprovođenje ovog, za LGBTIQ zajednicu izuzetno važnog projekta, ne bi bilo moguće.

PREGLED OBRAĐENIH SLUČAJEVA

Na samo početku ovog segmenta publikacije, autori su obradili i predstavili nekoliko slučajeva podnijetih van perioda posmatranja, konkretno, dva slučaja podnijeta tokom 2017. godine i dva slučaja podnijeta tokom 2018. godine. Razlog uključivanja ovih slučajeva jeste dužina trajanja samog postupka. Naime, imajući u vidu da sami postupci povodom podnijetih prijava u prosjeku traju između šest mjeseci i dvije godine, o čemu će biti govora kasnije u publikaciji, nekoliko slučajeva obrađeni su u prethodnim publikacijama nevladine organizacije LGBT Forum Progres. Međutim, finalno okončanje slučajeva dogodilo se u toku 2019. godine, što znači da sami podaci o ishodu predmetnih slučajeva nijesu predstavljani javnosti, te će isti biti prezentovani u ovom izdanju.

Nakon predstavljanja navedenih prikazani su slučajevi koji obrađeni od strane istraživačkog i autorskog tima u toku trajanja perioda obuhvaćenog projektom, od decembra 2018. godine do decembra 2019. godine.

B.R. iz Bara oslobođena krivice povodom slučaja vrijeđanja LGBT zajednice

Dana 23.09.2017. godine, B.R. rođena u Kotoru, a stalno nastanjena u Baru, posredstvom elektronskih komunikacionih mreža, odnosno svog naloga na društvenoj mreži Facebook uputila je komentar sljedeće sadržine „Jeb... ti oca u prkno je samo io odraz podsvijesti. Sad se časti i ponosu želja ispunila hahaaaa“.

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres podnijela je prijavu¹ Upravi policije protiv B.R. povodom prethodno navedenog komentara dana 03.10.2017. godine. Uprava policije CB Bar, postupajući po predmetnoj prijavi, pokrenula je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka² pred Sudom za prekršaje u Budvi, Odjeljenje u Baru, protiv B.R. zbog prekršaja iz člana 19 Zakona o javnom redu i miru.

Nakon sprovedenog dokaznog postupka, ocjenom odbrane okrivljene, te sprovedenih pisanih dokaza, ocjenom svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj

¹ Prijava nevladine organizacije LGBT Forum Progres Upravi policije, podnesena dana 03.10.2017. godine – Arhiva organizacije

² Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Up. Broj: 189/2017 OD 20.11.2017. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

međusobnoj vezi, sud je odlučio da djelo za koje se okrivljena tereti nije prekršaj, zbog čega je ista oslobođena krivice u skladu sa čl. 194 st. 1 tač. 1 Zakona o prekršajima.³

Kako se dalje navodi u rješenju, okrivljena je negirala izvršenje prekršaja koji joj se zahtjevom stavljaju na teret, navodeći da je njen komentar „u osnovi bio vid nacionalnog humora, često korišćen u pozorištu, filmu, literaturi i samim tim utkan u našu nacionalnu tradiciju“. Dalje, okrivljena u svojoj izjavi navodi da se radi o načinu šaljivog izražavanja, te da njena namjera nije bila uvreda ni grupe, ni pojedinca. Okrivljena je navela da među pripadnicima LGBTIQ populacije ima prijatelje, te da iskreno žali ako je njen komentar bilo ko od njih shvatio pogrešno i uvredljivo.

Sud u svom rješenju dalje navodi da je odbranu okrivljene prihvatio kao istinitu jer se iz sadržine poruke može zaključiti kako okrivljena citira crnogorsku psovku „Jeb... ti oca“ te da to dodatno potvrđuje da nema elementa djela iz člana 19 Zakona o javnom redu i miru. Dodatno, u korist okrivljene priložena je činjenica da ista nije prethodno krivično, niti prekršajno gonjena.

Ono što je autorima publikacije posebno zanimljivo, kada je ovaj slučaj u pitanju, jeste konstatacija Suda za prekršaje u Budvi, Odjeljenje u Baru, koje u predmetnom rješenju navodi i sljedeće: „Prevashodno nema elementa javnog mjesta, jer ova poruka nije upućena na javnom mjestu i takav element djela nedostaje i u podnijetom zahjevu“. Autori su jedinstvenog mišljenja, što potvrđuju i druga mnogobrojna rješenja u narednim opisanim slučajevima, da društvene mreže mogu biti tumačene kao javni prostor, o čemu će se diskutovati u nastavku publikacije. Dodatno zabrinjavajuće, kada je u pitanju ovakva konstatacija, jeste činjenica da postoji neusklađenost u crnogorskom sudstvu, posebno kada su u pitanju Sudovi za prekršaje, povodom definisanja javnog prostora. Neujednačena praksa predstavlja problem na koji su nevladina organizacija LGBT Forum Progres, ali i druge partnerske organizacije, već godinama unazad ukazivale, ali za koji se i dalje nije pronašlo rješenje.

³ Rješenje Suda za prekršaje u Budvi, Odjeljenje u Baru PP.br, 3301/17-IV od 06.08.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Obustavljen slučaj vrijeđanja LGBTIQ zajednice od strane D.H. usljed zastarijevanja

Dana 23.09.2017. godine, D. H. rođen u Tutinu, a stalno nastanjen u Baru, posredstvom elektronskih komunikacionih mreža, odnosno svog naloga na društvenoj mreži Facebook uputio je komentar sledeće sadržine „Od njih potiče zlo i to su božja upozorenja od tornada požara do vulkana koji treba da raspeću takav narod i držav“.

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres podnijela je prijavu Upravi policije, protiv D.H. povodom prethodno navedenog komentara dana 23.09.2017. godine. Uprava policije CB Bar, postupajući po predmetnoj prijavi, pokrenuo je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka dana 20.11.2017. godine pred Sudom za prekršaje u Budvi, odjeljenje u Baru.

Postupajući po zahtjevu sudija je naredbom odredila pretres za dan 26.03.2018. godine, na koji se nije odazvao predstavnik podnosioca zahtjeva iz Uprave policije, kao ni okrivljeni. U periodu od 26.03.2018. godine, od kada je zakazan prvi pretres, do donošenja rješenja⁴ o obustavi prekršajnog postupka dana 23.09.2019. godine, Sud za prekršaje je poslao jedanaest poziva za održavanje pretresa, uključujući i devet naredbi suda za dovođenje okrivljenog. Uprava policije je Sud za prekršaje obavijestila da okrivljeni više nije nastanjen na adresi u Baru, već da se odselio u inostranstvo.

Autorima publikacije prilikom obrade ovog slučaja bila je zanimljiva i činjenica da u šest poslednjih naredbi o dovođenju okrivljenog od strane Suda za prekršaje u Budvi, Uprava policije nije postupala, te da sud nije zvanično obaviješten o razlozima nepostupanja.

Na samom kraju, u rješenju je navedeno da uzimajući u obzir činjenicu da je prekršaj počinjen dana 23.09.2017. godine, a da se vođeni prekršajni postupak nije mogao okončati u roku od dvije godine, nastupa zastarjelost za vođenje prekršajnog postupka shodno članu 196 stav 1 tačka 7 Zakona o prekršajima.

⁴ Rješenje o obustavi prekršajnog postupka PP.br. 3293/12-I od dana 23.09.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Slučaj vrijeđanja LGBTIQ zajednice od strane predstavnika političke partije „Prava Crna Gora“

Dana 09.05.2018. godine, nevladina organizacija LGBT Forum Progres, podnijela je prijavu⁵ Upravi policije CB Podgorica, protiv V.D., predstavnika političke partije Prava Crna Gora, zbog upotrebe homofobnog jezika tokom gostovanja na televiziji A1. Naime, kako se navodi u prijavi V.D. je tokom gostovanja u emisiji voditeljke M.M., u toku obrade teme Zakona o registrovanom partnerstvu, više puta upotrijebio termin „peder“, kategorisao LGBTIQ osobe kao „nenormalne, neprirodnih pojava i opasne po djecu“.

Izvršni direktor nevladine organizacije LGBT Forum Progres, po gledanju emisije, pripremio je i podnio prijavu Upravi policije.

Uprava policije je, postupajući po predmetnoj prijavi, dana 05.07.2018. godine, Sudu za prekršaje u Podgorici, podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka⁶ protiv V.D. zbog prekršaja iz člana 19 Zakona o javnom redu i miru.

Okrivljeni je u svojoj odbrani izjavio da je dana navedenog u prijavi bio gost u televizijskoj emisiji koju je vodila voditeljka M.M., a koja je bila u sklopu kampanje za lokalne izbore u Podgorici. Na njeno pitanje kakav je njegov stav po pitanju LGBTIQ populacije, odgovorio je, kako se sjeća, da je te osobe nazvao „pederima“ što se tiče muške populacije, a to iz razloga što se taj termin nalazi u Rječniku srpskog jezika, autora Milana Vujaklije i Ivana Klajna i označava pojam osoba koje imaju sklonosti ka osobama istog pola. Istakao je da taj izraz nije koristio u nikakvom negativnom kontekstu niti prijeteći. Na pitanje novinarke vezano za mogućnost usvajanja djece od strane LGBTIQ osoba, izjavio je koliko se sjeća, da je protiv toga, smatrajući da to nije prirodno, jer da jeste sami bi pravili djecu. Dodao je da bi djeca koju bi oni usvojili bili osuđeni od okoline u kojoj bi živjeli u Crnoj Gori i da bi i ta djeca, kako navodi, bila usvojena protiv svoje volje. Tokom emisije, kako je naveo u izjavi tokom pretresa, nije koristio riječ gej, jer je to riječ iz engleskog jezika, koja je hipotetički nerazumljiva za većinu građana Crne Gore. Kada je u pitanju dio navoda da je LGBTIQ osobe kvalifikovao kao nenormalne i opasne po djecu, tačno je da je to rekao, međutim ne u podrugljivom smislu, već zaista, što misli da loše utiču na djecu koja još nijesu formirana kao ličnosti i mogu sjutra

⁵ Prijava nevladine organizacije LGBT Forum Progres, podnijeta upravi policije 10.08.2018. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶ Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, Uprava policije, CB Podgorica, Stanica policije za JRM, Up.br. 9400/2018, od 05.07.2018. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

pomisliti da je sasvim normalno da u vrtiću poljube istopolnog druga. Što se tiče korišćenog izraza da su LGTBIQ osobe nenormalne, kako navodi, misli da tu riječ nije upotrebio. U svojoj izjavi V.D. takođe navodi da je riječ „peder“ korišćena od strane LGTBIQ osoba na Paradama ponosa, tako da smatra da to nije nikakva uvredljiva riječ, jer su oni to nosili na transparentima prilikom održavanja parada i taj izraz koristili u afirmativnom kontekstu, gdje je, koliko se sjeća bilo transparenta gdje je pisalo „ponosan na svog sina pedera“.

U dokaznom postupku, svjedok J.M.B., izvršni direktor nevladine organizacije LGBT Forum Progres, izjavio je da je dana 09.05.2018. godine na televiziji „A1“ oko 20:00 časova, pratio emisiju vezanu za lokalne izbore u Podgorici imajući u vidu da organizacija LGBT Forum Progres, redovno vrši monitoring javnog prostora. Tokom gledanja emisije, kako navodi u svojoj izjavi, pred sami kraj lice V.D. je govorio o LGTBIQ osobama na negativan način, tako što je tokom razgovora sa voditeljkom dva puta upotrebio termin „peder“ a zatim je LGTBIQ osobe okarakterisao kao nenormalne, neprirodne pojave, opasne za djecu.

Cjelokupni tok dijela emisije vezanog za LGTBIQ zajednicu, kako smatra, bio je diskriminatoran i sadržao je elemente govora mržnje. Posebno ga je zabrinula činjenica da je gospodin V.D. javna ličnost i da njegova izgovorena riječ ima posebnu težinu, te da izjave političara dovode do povećanja nasilja nad LGTBIQ osobama, kada su njihove izjave u negativnom kontekstu.

U daljem postupku okrivljeni V.D. je prigovorio iskazu svjedoka u cjelosti tvrdeći da njegova izjava nije bila diskriminatorna, homofobna ili prijeteća, već da je vaspitan u duhu tolerancije i lijepog ophođenja prema ljudima. Pored potvrđivanja svog prethodnog iskaza, naveo je da nema ništa protiv LGTBIQ osoba i da ima poznanike koji pripadaju toj populaciji, te da sa tim nema nikakav problem. Navodi da je uvijek spreman da odbrani tu populaciju kada je u pitanju nasilje nad njima te da mu je zaista žao što su njegovu izjavu protumačili u negativnom kontekstu i kao uvredu njihove zajednice, ali to su njegovi lični stavovi kojih se ni sada ne odriče.

Prilikom analize dokaznog materijala, odnosno video snimka same emisije, sudija je utvrdio da je okrivljeni V.D. izjavio da on takav zakon (misleći na Zakon o životnom partnerstvu istopolnih partnera) nikada ne bi usvojio, ali da uvažava svakog čovjeka ma koje seksualne orijentacije on bio. Dalje kako navodi, smeta mu potenciranje nečije seksualnosti i on nema ništa protiv Parada ponosa, te neka svako paradira, ali mu smeta potenciranje nečije seksualnosti, smatrajući da na taj način samo stvaraju veću netrpeljivost i veći bijes jer paradiraju sa nekim glupostima i to rade na jedan skardan način.

Navodi da ne prati te parade i da su oni prilikom predaje lista napravili pravu paradu ponosa i sa porodicama i djecom prošetali ulicama grada. Dalje, kako u izjavi navodi, smatra da LGBTIQ osobe pokušavaju te vrijednosti predstaviti kao normalne, ali je problem što se zalažu da u udžbenicima za osnovce stoji da je „super imati tatu i tatu ili mamu i mamu, što kod djeteta stvara pogrešnu sliku i ako djeca gledaju tu propagandu LGBTIQ osoba da pomisle da je to normalno i zdravo.“ Takođe je izjavio u vezi usvajanja djece od strane istopolnih partnera, da je protiv toga i da je predloženi zakon samo put do usvajanja djece od strane istopolnih partnera. Smatra da je bolje da dva pedera usvoje dijete iz Bijele, nego da sjedi samo tamo, i onda je to dijete dvostruko kažnjeno, jer nema roditelja i što se podiže u atmosferi bez porodice, a onda je kažnjeno što ga podižu dva pedera, dva oca. Dodatno navodi da mu smeta što zapadni centri nama „tutkaju“ kako je to super i da to treba da prihvatimo i da će se on boriti za porodicu i za porodične vrijednosti i da neće praviti lažne kompromise kako bi se dodvorili tim manjinama, već da oni treba da se dodvoraju njemu ili njima koji su iz ove zemlje, i oni neće trčati ni za kim i praviti kompromise, makar po cijenu da će sto godina provesti u opoziciji.

Nakon sprovedenog dokaznog postupka, sudija je shodno članu 194 st. 1 tč. 2 Zakona o prekršajima okrivljenog oslobodio krivice, jer kako se navodi u predmetnom rješenju⁷, nema dokaza da je isti počinio prekršaj koji mu je zah-tjevom stavljen na teret. Ovo posebno iz razloga što cijeneći izjavu okrivljenog u kontekstu nije našao da je isti vrijeđao LGBTIQ osobe po osnovu seksualne orijentacije, jer je isti iznosio svoj stav i odnos prema usvajanju Zakona o istopolnom partnerstvu, Paradi ponosa, kao manifestaciji i usvajanju djece od strane istopolnih partnera, što se po mišljenju sudije ne može smatrati vrijeđanjem po osnovu seksualne orijentacije. Izjava okrivljenog posmatrana u cjelini, kako dalje navodi, ne karakteriše LGBTIQ osobe kao nenormalne i neprirodne pojave i opasne po djecu, već isti stavlja akcenat na protivljenju usvajanja djece od strane istopolnih partnera, mogućnošću da djeca imaju figuru oca i majke kako bi se sa njima identifikovali, kao i mogućnost sopstvenog izbora u pogledu seksualne orijentacije kao zrelih osoba. Nadalje, upotreba riječi „peder“ posmatrano u cjelini izjave, kako sudija smatra, nije usmjerena na vrijeđanje po osnovu seksualne orijentacije, jer okrivljeni naglašava da nema ništa protiv LGBTIQ osobe i uvažava svakog čovjeka ma koje seksualne orijentacije on bio i protivi se svakom vidu nasilja nad njima. Izdvajanje riječi „peder“ van konteksta cjelokupne izjave bilo bi pogrešno i ne bi oslikavalo pravi stav izrečen tokom gostovanja okrivljenog u televizijskoj emisiji.

⁷ Rješenje o oslobađanju krivice Suda za prekršaje u Podgorici, PP br. 9740/18-1 od dana 19.03.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres, kao podnosilac prijave, uputila je pritužbu⁸ Višem sudu za prekršaje Crne Gore dana 28.05.2019. godine, povodom prvobitne odluke Suda za prekršaje.

Predstavnik nevladine organizacije LGBT Forum Progres J.M.B., je shodno pravnoj pouci izjavio žalbu⁹ Višem sudu za prekršaje u Podgorici, dana 19.03.2019. godine. Viši sud za prekršaje donio je rješenje¹⁰ dana 22.10.2019. godine, kojim je žalba odbijena kao neosnovana, čime je potvrđeno rješenje Suda za prekršaje u Podgorici. Kako se navodi u obrazloženju rješenja, ustanovljeno je da u postupku nije bilo bitnih povreda odredaba prekršajnog postupka iz čl. 204 Zakona o prekršajima, na koje vijeće Višeg suda za prekršaje pazi po službenoj dužnosti. Kako se dalje navodi, razloge koje je u pogledu oslobađanja od krivice okrivljenog V.D. dao prvostepeni sud, Viši sud za prekršaje prihvata u cjelosti, kao jasne i valjane.

Navodi istaknuti u žalbi oštećenog u pogledu tvrdnje da se poništi rješenje o oslobađanju i sud pronađe okrivljenog krivim u cilju zaštite LGBTIQ osoba u Crnoj Gori, Viši sud za prekršaje smatra neprihvatljivim i bez uticaje na drugačiju odluku u ovom predmetu.

Na samom kraju dostavljenog rješenja, kako Viši sud za prekršaje navodi, žalba se odbija kao neosnovana, a pobijano rješenje se potvrđuje.

Rješenje kojim se okrivljeni proglašava krivim za prekršaj učinjen na štetu L.N. zbog vrijeđanja LGBTIQ osoba

Dana 23.02.2018. godine, L.N. iz Podgorice, putem svog profila na društvenoj mreži Facebook, na stranici „Vijesti“, postavio je komentar sljedeće sadržine: „E majku vam bolesnu jebem, sad će početi ovi naši da se ljube na skijališta“.

J. M.B., izvršni direktor nevladine organizacije LGBT Forum Progres, podnio je prijavu Upravi policije CB Podgorica, Stanica policije za JRM, koja je dana

⁸ Pritužba Višem sudu za prekršaje Crne Gore, u predmetu Suda za prekršaje u Podgorici PP.br.9740/18-1, od dana 23.02.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres.

⁹ Žalba upućena Višem sudu za prekršaje protiv rješenja Suda za prekršaje PP.br.9740/18-1 od 19.03.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

¹⁰ Rješenje Višeg suda za prekršaje PŽP. br. 919/19-6 od 22.10.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

18.04.2018. godine, podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka¹¹ pred Sudom za prekršaje u Podgorici, povodom prekršaja iz čl. 19 Zakona o javnom redu i miru Crne Gore.

Okrivljeni je, tokom pretresa u cjelosti prihvatio odgovornost za prekršaj koji mu je zahtjevom za pokretanje prekršajnog postupka stavljen na teret, te kako se navodi u rješenju, odluka ne sadrži dalje obrazloženje shodno članu 186 st. 2 Zakona o prekršajima Crne Gore i sadrži samo obrazloženje u pogledu odluke o sankciji.

U dostavljenom rješenju¹² Suda za prekršaje u Podgorici, donosi se odluka da je L.N. kriv, „što je posredstvom elektronskih komunikacionih mreža- društvene mreže Facebook, na stranici „Vijesti“ na javnom mjestu, vrijeđao pripadnika LGBTIQ zajednice, po osnovu ličnog svojstva, J.M.B., tako što je postavio komentar sadržine „E majku vam bolesnu jebem, sad će početi ovi naši da se ljube na skijališta“, što je isti učinio dana 23.03.2018. godine u 22:13 časova, čime je počinio prekršaj iz člana 19 Zakona o javnom redu i miru Crne Gore, pa se na osnovu citiranih zakonskih propisa kažnjava novčanom kaznom u iznosu od 250 eura.“

Autorima publikacije je zanimljiva činjenica da se u presudi povodom ovog slučaja u samom rješenju, eksplicitno navodi da je društvena mreža Facebook, odnosno stranice ove mreže predstavljaju javno mjesto za razliku od prvog slučaja obrađenog u ovoj publikaciji pod naslovom – „B.R. iz Bara oslobođena krivice povodom slučaja vrijeđanja LGBT zajednice“ gdje se navodi „Prevashodno nema elementa javnog mjesta, jer ova poruka nije upućena na javnom mjestu i takav element djela nedostaje i u podnijetom zahtjevu“. Okolnosti slučaja su gotovo identične, kada je u pitanju mjesto gdje odvijanja same radnje, međutim jedan sudija Suda za prekršaje prepoznaje društvene mreže kao javno mjesto, dok drugi sudija Suda za prekršaje ne prepoznaje.

Kao posljedica ove neusaglašene prakse, dolazimo do dva potpuno različita ishoda slučaja – jednog oslobađajućeg rješenja, a drugog osuđujućeg.

¹¹ Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka MUP-a, Uprave policije, CB Podgorica – Stanica policije za JRM, UP br. 4643/2018 od 18.04.2018. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

¹² Rješenje Suda za prekršaje u Podgorici, PP.BE.5189/18-19 od dana 29.03.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Slučaj vršnjačkog nasilja – R.M. - Berane

Dana 28.12.2018. godine, timu LGBT Forum Progres obratila se R.M. (18) iz Berana, putem telefona, tražeći pravni savjet u vezi vršnjačkog nasilja i maltretiranja koje doživljava od strane svog školskog okruženja usljed njene percipirane seksualne orijentacije.

Pravnik organizacije sačinio je zapisnik o samom slučaju i u periodu od dvije nedjelje obavljena su tri telefonska poziva sa članicom zajednice kao i konsultativni sastanak u prostorijama LGBT Forum Progres. Članica zajednice R. M. odbila je da slučaj prijavi Upravi policije iz straha od autovanja, a i činjenice da nije deklarirana kao pripadnica zajednice svojoj porodici.

Pravnik je predložio održavanje sastanka R.M. sa jednom od profesorica škole koju pohađa R.M. po završetku zimskih praznika što je R.M. prihvatila. Nakon intervencije profesorice, situacija se izmijenila, te je vršnjačko nasilje prestalo.

Autori publikacije primjećuju da znatan broj slučajeva, uključujući i ovaj, karakteriše strah koji žrtva osjeća kada je u pitanju formalno prijavljivanje Upravi policije i drugim organima. Uprkos značajnom radu sa zajednicom u protekloj deceniji i izgradnji partnerskog odnosa sa Upravom policije Crne Gore, tužilaštvima i sudstvom, primjetna je značajna količina nedostatka povjerenja koju zajednica osjeća prema formalnim postupcima zaštite prava. U konkretnom, ali i drugim slučajevima radi se o strahu od takozvanog „institucionalnog autovanja“ odnosno nedovoljne zaštite identiteta osobe koja prijavljuje slučaj, koje joj potencijalno može prouzrokovati dodatne probleme u užem ili širem okruženju.

Pravna podrška M.A. (19), korisniku LGBTIQ skloništa

Dana 23.01.2019. godine korisnik programa LGBTIQ Skloništa M.A. (19) zatražio je pravnu podršku i savjet od pravnika nevladine organizacije LGBT Forum Progres, kao jednu od mogućnosti koju mu garantuje korišćenje programa LGBTIQ Skloništa. M.A. je informisao upravnika Skloništa da želi da razgovara sa pravnikom o svom slučaju.

M.A. je upućen na razgovor sa pravnikom narednog dana na konsultacije, prilikom kojeg je iznio probleme sa kojima se suočava – nasilje u porodici, vršnjačko nasilje, diskriminacija po osnovu rodnog identiteta (transrodnosti) i otežan pristup zdravstvenoj zaštiti. Pravnik je M.A. upoznao sa svojim

pravima iz domena antidiskriminacionog i krivičnog zakonodavstva, te savjetovao podnošenje prijave za slučajeve nasilja u porodici i vršnjačkog nasilja, što je M. A. odbio iz straha od dalje eskalacije postojećih problema. Pravnik je takođe upravniku Skloništa savjetovao da ostvari kontakt sa medicinskim ustanovama kako bi se M.A. olakšalo primanje neophodne hormonske terapije.

Pravna podrška T.S., korisniku LGBTIQ skloništa

Dana 31.01.2019. godine korisnik programa LGBTIQ Skloništa T.S. (21) zatražio je pravni savjet od pravnika nevladine organizacije LGBT Forum Progres, kao jednu od mogućnosti koju mu garantuje korišćenje programa LGBTIQ Skloništa. T.S. je informisao upravnika Skloništa da želi da razgovara sa pravnikom o svom slučaju.

Razgovor je obavljen istog dana, putem telefona, prilikom čega je T.S. iznio probleme koje ima sa diskriminacijom na radnom mjestu zbog svog rodnog identiteta. Pravnik je T.S. upoznao sa svojim pravima iz domena antidiskriminacionog zakonodavstva i Zakona o radu, te savjetovao da T.S. uz pomoć LGBT Forum Progresu uspostavi komunikaciju sa poslodavcem i tim putem pokuša da riješi problem. Dodatno je savjetovan o mogućnostima podnošenja prijave, što je T.S. odbio.

Slučaj diskriminacije na radnom mjestu

Dana 03.02.2019. godine LGBT Forum Progresu obratio se N.S. (28) gej mladić i član LGBT Forum Progresu, sa tvrdnjom da doživljava diskriminaciju na radnom mjestu i nejednak tretman usljed svoje pripadnosti LGBTIQ zajednici.

Kontakt sa mladićem je ostvaren putem neposrednog sastanka u prostorijama LGBT Forum Progresu. N.S. je tokom sastanka upoznao pravika LGBT Forum Progresu sa samom situacijom na poslu. Naime, mladić je deklarisan pripadnik same zajednice, koji je na svom radnom mjestu u više navrata, od menadžera njegovog sektora doživljavao omalovažavajuće komentare kao i uvrede vezane za njegovu pripadnost LGBTIQ zajednici.

Nakon inicijalnog sastanka tokom kojeg je sačinjen zapisnik o samom slučaju, pravnik LGBT Forum Progresu se sastao kako bi istražio najefektivniji tok djelovanja u samom slučaju. Na sledećem sastanku sa N.S., predloženi su

zakoni o Zaštiti od diskriminacije, uključujući i zaštitu od diskriminacije na radnom mjestu.

Prijetnje J.B. (23) putem društvene mreže Twitter

Dana 05.02.2019. godine, putem društvene mreže Twitter, aktivista nevladine organizacije LGBT Forum Progres J.B. (23) doživio je prijetnje po svoju bezbjednost i život od strane korisnika P.N. On je o ovim prijetnjama obavijestio pravnika Forum Progres, te mu iste pokazao. Pravnik je J.B. upoznao sa zakonskim pravima iz domena Krivičnog zakona, član 168, te savjetovao da se protiv lica P.N. podnese krivična prijava za ugrožavanje bezbjednosti. J.B. se saglasio sa predlogom pravnika, pa je isti pristupio formiranju prijave i obradi pratećeg dokaznog materijala.

J.B. je kao oštećeni prijavu¹³ predao 08.02.2019. godine Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici.

Porodično nasilje usljed pretpostavljene pripadnosti LGBTIQ zajednici

Dana 08.02.2019. godine upravniku LGBTIQ Skloništa obratio se L.R. (20) biseksualni mladić iz Bara, tražeći savjet povodom porodičnog nasilja koje doživljava usljed svoje seksualne orijentacije. Upravnik skloništa LGBT Forum Progres, zakazao je sastanak¹⁴ između L.R. i tima LGBT Forum Progres kako bi se dobili svi detalji samog slučaja i kako bi se dali najbolji pravni i drugi savjeti vezani specifično za ovaj slučaj.

Dana 11.02.2019. godine održao se prvi sastanak vezan za sami slučaj, kome su prisustvovali L.R. sa jedne strane i tim LGBT Forum Progres sa druge strane. Diskutovano je o pojedinostima slučaja. L.R. je objasnio da je njegov stariji brat saznao za njegovu seksualnu orijentaciju i o tome obavijestio njegove roditelje. U periodu od dvije nedjelje doživio je dva fizička nasrtanja od strane njegovog brata, zajedno sa gotovo svakodnevnim omalovažavanjem i psihičkim maltretiranjem zbog njegove seksualne orijentacije.

¹³ Krivična prijava protiv N.P. predata Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

¹⁴ Zapisnik razgovora sa klijentom od dana 11.02.2019– Arhiva pružene pravne pomoći nevladine organizacije LGBT Forum Progres

Mladiću je kao preventivna mjera ponuđen boravak u skloništu tokom tranzicionog perioda. L.R. je inicijalno odbio da pristupi LGBT skloništu kao štitećenik, a kao razlog je naveo da ne želi da pogoršava postojeću situaciju.

Dana 17.02.2019. godine održana je druga konsultacija sa mladićem, u toku kojeg je pravnik LGBT Forum Progresa predložio mladiću da podnese prijavu Upravi policije, odnosno krivičnu prijavu po osnovu sljedećih članova Krivičnog zakonika Crne Gore:

Nasilničko ponašanje – član 399

Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja prema drugom, izazivanjem tuče ili drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrozi spokojstvo građana ili remeti javni red i mir, ukoliko je to izvršeno u grupi ili je nekom licu nanesena laka tjelesna povreda ili je došlo do teškog ponižavanja građana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Kao i:

Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici – član 220

(1) Ko primjenom grubog nasilja naruši tjelesni ili duševni integritet člana svoje porodice ili porodične zajednice, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1 ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo podobno da tijelo teško povrijedi ili zdravlje teško naruši, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1 i 2 ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušavanje zdravlja ili su učinjena prema maloljetnom licu, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

Slučaj prijetnji lezbejskom paru

Dana 16.02.2019. godine, M.N. (37), pripadnica LGBTIQ zajednice iz Bara, stupila je, telefonskim putem, u kontakt sa predsjednicom LGBT Forum Progresa, tražeći savjet pravne prirode. Predsjednica LGBT Forum Progresa je o tome izvjestila pravnika organizacije, te je sa M.N. dogovoren konsultativni sastanak.

Dana 18.02.2019. godine M.N. je pristupila prostorijama LGBT Forum Progresa, gdje je, tokom sastanka, podijelila detalje situacije sa kojom se suočava. Naime, kako je pripadnica zajednice navela, ona se nalazi u emotivnoj vezi sa B.M. u trajanju od dvije godine. Međutim, njena partnerka ima bivšeg supruga M.M. od kojeg se razvela zbog porodičnog nasilja.

M.M. je saznajući da je njegova bivša supruga pripadnica LGBTIQ zajednice i da je u emotivnoj vezi sa M.N. počeo da šalje prijeteće poruke i pozive, kako M.N. tako i njenoj partnerki B.M.

Nakon prikupljenih informacija, pravnik LGBT Forum Progres objašnjava je pravne posljedice navedenog M.M. te je pripadnici zajednice sugerisano da prikupi sav dokazni materijal, uključujući listinge poziva i poruka kako njenih tako i njene partnerke, koji svjedoče o prijetnjama koje je načinio M.M. Članici zajednice takođe je ponuđena pravna pomoć tokom prijave samog slučaja Upravi Policije, kao i pravno zastupanje nakon podizanja optužnice.

M.N. se zahvalila na dobijenim savjetima i saopštila da se mora konsultovati sa svojom partnerkom kako bi zajednički donijele odluku o daljem postupanju.

Prijetnje i uvrede na račun LGBTIQ zajednice od strane M.P. i E.C. iz Rožaja

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres, podnijela je prijave¹⁵ protiv M.P. i E.C. iz Rožaja povodom komentara koja su ova lica objavila putem društvene mreže Facebook, konkretno putem stranice medija „CDM portal“, dana 21.02.2019. godine, ispod teksta rođenja djeteta partnerke premijerke Srbije, postavili komentare sljedeće sadržine: „U pičku materinu treba sve spraviti sa zemljom pa živeti ponovo i sa konja i koplja pička vam materina bolesna“ (komentar postavljen od strane M.P.). Sledeći komentar, postavio je E.C. koji glasi :“ U bivšim Jugoslovenskim Republikama. Izgleda. Da će. Lezbejke i pederi. Imati. Sva prava. Od države. Na djecu. Dok će. Pošteni. Narod. I omladina. Bježati iz mini YU banana državica. Jer gube sva prava id kada su. Na vlast. Pederi i lezbejke.“

U odgovoru¹⁶ Osnovnog državnog tužilaštva iz Rožaja, od dana 06.05.2019. godine, navodi se da su spisi predmeta formiranih povodom akta Uprave policije – OB Rožaje br. 24/6-2/19-28 od 28.04.2019. godine, arhivirani, jer u radnjama M.P. i E.C. iz Rožaja, nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela koje za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti.

¹⁵ Prijava protiv M.P. i E.C. podnijeta Upravi policije dana 21.02.2019. godine – Arhiva slučajeva nevladine organizacije LGBT Forum Progres.

¹⁶ Odgovor Osnovnog državnog tužilaštva iz Rožaja nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres Ktr.br. 230/19 od 06.05.2019. godine – Arhiva slučajeva nevladine organizacije LGBT Forum Progres

Kako se u odgovoru dalje navodi, uvidom u spise predmeta nesporno je utvrđeno da je je M.P. iz Rožaja, sa svog Facebook naloga postavio sporni komentar. Međutim, „lica kome je navedena prijetnja upućena nijesu individualno određena u navedenom komentaru, niti je ista upućena tačno određenom licu, kako bi se znalo čija je tačno sigurnost ugrožena. To upućuje da se ne može raditi o nesrazmjerno velikom broju lica, jer u takvom slučaju prijetnja nije ostvarljiva, pa prema tome ni ozbiljna. Nema uticaja na drugačiji zaključaj to što su navedene riječi kod Vas izazvale osjećaj straha i ugroženosti jer navedene riječi nijesu Vama upućene, tako da Vaša lična sigurnost ne može biti ugrožena.“

Kada je u pitanju komentar lica E.C. odgovor tužilaštva donosi sličan zaključak. Takođe se ne spori da je lice E.C. objavilo sporni komentar, međutim, kako se navodi, „komentar ne sadrži ni jednu prijeteću riječ tako da na osnovu istog ne može biti ugrožena ničija sigurnost, pa ni Vaša sigurnost.“

Autori publikacije iskazuju zabrinutost zbog činjenice da Osnovno državno tužilaštvo u Rožajama ne razumije implikacije javno učinjenih prijetnji, te ukazuju na brojnu postojeću praksu u kojima je došlo do pravosnažnih osuda kada su u pitanju prijetnje koje su upućene širim grupama, a ne pojedincima.

Pravna podrška V.D., korisnici servisa LGBTIQ Skloništa

Dana 08.03.2019. godine korisnica programa LGBTIQ Skloništa V.D. (32) zatražila je pravni savjet od pravnika nevladine organizacije LGBT Forum Progres, kao jednu od mogućnosti koju joj garantuje korišćenje programa LGBTIQ Skloništa. V.D. je informisala upravnika Skloništa da želi da razgovara sa pravnikom o svom slučaju.

Razgovor je obavljen istog dana, putem telefonskog poziva, prilikom kojeg je V.D. zatražila savjet i podršku u rješavanju problema nasilja u porodici, zbog kojeg je i napustila porodični dom. Nakon detaljnog upoznavanja sa situacijom, pravnik je upoznao V.D. sa mogućnostima koje joj garantuje Krivični zakonik, ali takođe predložio da se u ovom slučaju uđe u proces medijacije sa porodicom radi rješenja situacije.

Pravna podrška u slučaju porodičnog nasilja nad gej mladićem

Dana 14.03.2019. godine izvršnom direktoru LGBT Forum Progres, telefonskim putem obratila se srednjoškolka J.S. (18) koja je zatražila pravnu

pomoć u ime svog prijatelja, koji trpi vršnjačko nasilje usljed činjenice da je gej.

Predstavnik LGBT Forum Progres predložio je djevojci neposredan susret sa pravnikom organizacije, što je J.S. inicijalno odbila, ali je dogovoreno obavljanje dodatnog telefonskog poziva direktno sa pravnikom.

Sledećeg dana, pravnik LGBT Forum Progres obavio je telefonski poziv sa J.S. tokom kojeg joj je detaljno objašnjena procedura prijavljivanja slučaja relevantnoj područnoj jedinici Uprave Policije, koje elemente sama prijava mora sadržati, šta se smatra dokaznim materijalom iznesenim u samoj prijavi te kako teku naredni koraci nakon potencijalnog podizanja optužnice. Pravnik LGBT Forum Progres je dodatno poslao J.S. prethodno postojeće prijave za različita najčešća krivična djela koja se čine protiv LGBTIQ zajednice te ponudio i dodatnu pravnu pomoć i zastupanje. U konkretnom slučaju, predloženo je podnošenje prijave na osnovu sledećeg člana Krivičnog zakonika Crne Gore:

Nasilničko ponašanje – član 399

Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja prema drugom, izazivanjem tuče ili drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrozi spokojstvo građana ili remeti javni red i mir, ukoliko je to izvršeno u grupi ili je nekom licu nanesena laka tjelesna povreda ili je došlo do teškog ponižavanja građana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Pravna podrška članu LGBTIQ zajednice – tražiocu azila

Član nevladine organizacije LGBT Forum Progres S.K. je dana 16.03.2019. godine kontaktirao predsjednicu organizacije tražeći pravni savjet. Kako je objasnio putem telefonskog poziva, S.K. je iskazao interesovanje da usljed nezadovoljstva kvalitetom života kao LGBTIQ osoba u Crnoj Gori, homofobnih napada i neadekvatnog djelovanja institucija da postupe po njegovim prijavama, zatraži azil.

S.K. je zatražio pravnu pomoć u konkretnom slučaju dobijanja azila u Švedskoj. Predsjednica LGBT Forum Progres odmah je po pozivu zakazala sastanak sa pravnikom organizacije, kako bi se istražio sami postupak, odnosno dala pravna pomoć.

Narednog dana, održan je sastanak sa S.K. u toku kojeg mu je pružena opšta pomoć vezana za postupak traženja azila u Švedskoj. Prenijeto mu je da je

postupak dobijanja djelimično zavistan od dokazivanja da se lice u svojoj zemlji osjeća progonjeno usljed neke od svojih ličnih karakteristika, kao što je seksualna orijentacija ili rodni identitet, te da država porijekla nije uspjela zaštititi građanina pravnom regulativom. Dodatno, S.K. je ukazao da još uvijek postoje slučajevi napada na njega iz 2017. godine koji nijesu procesuirani, te da su tretirani kao nasilničko ponašanje. Pravnik je predložio da S.K. svom pravnom zastupniku traži da uputi dopis nadležnom ODT i traži dokvalifikaciju djela u skladu sa članom 42a Krivičnog zakonika, kojim se definišu mjere otežavajuće okolnosti za djela učinjena iz mržnje. S.K. je istakao da je on i ranije bio žrtva homofobnih napada, o čemu svjedoče i slučajevi koje je prijavio i čije okončanje čeka od 2017. godine.

Pružena je pomoć u prikupljanju svih slučajeva koje je S.K. prijavio Upravi policije ili koje ima pri drugim instancama pravosudnih organa u Crnoj Gori, te je pravnik organizacije dao stručne savjete i pomoć pri sačinjavanju aplikacije za azil.

Slučaj prijetećih poruka usmjerenih gej paru iz Podgorice

Dana 19.03.2019. godine, LGBT Forum Progresu obratio gej par N.M. (26) i R.S. (28) tražeći pravni savjet povodom prijetnji i uvreda koje doživljavaju zbog svoje seksualne orijentacije. Par je pristao da dođe u prostorije LGBT Forum Progresa gdje se sastao sa pravnikom organizacije.

Naime, par je tokom sastanka saopštio da žive zajedno u Podgorici, otvoreno kao istopolni par, u podgoričkom naselju Stari Aerodrom. Usljed svoje otvorenosti i deklarisanosti u proteklih mjesec dana počeli su dobijati prijetnje putem privatnih poruka na društvenoj mreži Facebook. Pravnik LGBT Forum Progresa je imao neposredni uvid u prijeteće poruke koje je par dobijao. Kako je utvrđeno da su prijetnje eksplicitne, nedvosmislene i sa seksualnom orijentacijom, pravnik je savjetovao podnošenje krivične prijave Upravi policije, CB Podgorica.

Par se interesovao o proceduri podnošenja prijave, kao i o daljim pravnim procedurama. Pravnik je, pored upoznavanja para sa postupkom prijave, podijelio sa parom primjere (šablone) prijava u sličnim slučajevima, te ponudio pravno zastupanje i savjet nakon prijave samog slučaja. Konkretno, predloženo je korišćenje sledećeg člana Krivičnog Zakonika Crne Gore:

Ugrožavanje sigurnosti – član 168

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema više lica ili ako je djelo izazvalo uznemirenost građana ili druge teške posljedice ili je učinjeno iz mržnje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Slučaj zaštite identiteta člana LGBTIQ zajednice nastanjenog u Republici Srbiji

Dana 23.03.2019. godine, nevladinoj organizaciji se putem telefonskog poziva obratio P.Đ. (23) gej mladić trenutno nastanjen u Beogradu, Republika Srbija.

U direktnoj komunikaciji sa pravnikom nevladine organizacije, mladić je naveo da je protiv njega pokrenut krivični postupak u Republici Srbiji, koji je rezultirao kao posljedica njegovog nastupa kao „drag performer“ u jednom od ugostiteljskih objekata u Beogradu. Njegov performans, kako je naveo, bio je shvaćen uvredljivo od strane nekoliko pojedinaca i organizacija koje su protiv njega podnijele krivičnu prijavu.

Kako je mladić saopštio, u saznanju je da je prijava podnesena, ali kako nema formalno prebivalište u Srbiji, takođe je u saznanju da će poziv na ročište odnosno dokumentacija vezana za slučaj stići na adresu njegove porodične kuće u Crnoj Gori. Kako je dalje objasnio, on nije deklarisan pripadnicima svoje porodice, te je od pravnika organizacije zatražio da pravni savjet kako da promjeni adresu stizanja pošte, odnosno kako da osigura da njegov identitet ne bude ugrožen dostavom pravne pošte njegovoj porodici.

Mladić je savjetovan da odmah promjeni adresu prebivališta u Upravi policije, kako bi navedena pošta bila dostavljena njemu. Dodatno, uzimajući u obzir činjenicu da je mladić punoljetno lice, predloženo mu je da direktno kontaktira Tim povjerenja između policije i LGBT zajednice u Crnoj Gori, te da zatraži dostavu pravne dokumentacije lično njemu, kako pristup dokumentaciji ne bi imali članovi njegove porodice i time ga autovali kao pripadnika LGBTIQ zajednice.

Slučaj prijetnje uslijed pretpostavljene seksualne orijentacije

Dana 27.03.2019. godine, predsjednici LGBT Forum Progres obratio se N.LJ. (31) iz Podgorice, tražeći pravni savjet povodom slučaja prijetnji uslijed pretpostavljene seksualne orijentacije.

Dan nakon ostvarenog kontakta održan je sastanak sa N.Lj. tokom kojeg je pravnik LGBT Forum Progres sa mladićem diskutovao pojedinosti slučaja. Naime, kako je N.Lj. saopštio, dana 23.03.2019. godine, u blizini svog doma u podgoričkom naselju Zagorič, mladiću je prijećeno od strane više lica. Prijetnje su uključivale i uzvike homofobne sadržine, poput „pederu“ i „pederčino“, nakon čega je jedan od tih lica u njegovom pravcu bacio bocu.

Pravnik LGBT Forum Progres objasnio je mladiću da bez obzira što on nije pripadnik LGBTIQ zajednice, jasno je da je motivacija prijetnji i pokušaja napada seksualna orijentacija, iako je ona pretpostavljena.

Pravnik LGBT Forum Progres obezbjedio je mladiću spisak prethodnih slučajeva sličnih okolnosti, listu zakona i zakonske regulative na koju se mladić može pozvati prilikom podnošenja krivične prijave, kao i pomoć u pravnom zastupanju.

Slučaj prijetnji izvršnom direktoru LGBT Forum Progres

Izvršni direktor nevladine organizacije LGBT Forum Progres J.M.B., podnio je dana 01.04.2019. godine prijavu Upravi Policije CB Podgorica¹⁷ sledeće sadržine:

„Dana 01.04.2019. godine oko 21:15 časova dok sam se nalazio na Zabjelu u Ulici Selme Maljević, tačnije u marketu „Aroma“, dok sam stajao na kasi iza mene su bila dva meni nepoznata momka. Jedan od njih je bio oko 180 cm, srednje razvijen, obučen u tamnu kratku jaknu, a ostalih detalja se ne mogu sjetiti s obzirom da sam bio fokusiran na njegovo lice. Drugo lice koje je bilo sa njim bilo je malo nižeg rasta, obučen u crvenu kraću jaknu. U tom trenutku čuo sam da ova dva lica između sebe komentarišu moj izgled, a posebno izgled mojih noktiju kao i pirsinga na mome nosu. Nisam obraćao pažnju na njih jer im nisam dao povoda da bi se u jednom momentu lice u crvenoj jakni sklonilo a drugo lice izašao iz reda, stao ispred mene unio mi se u lice i uputio

¹⁷ Prijava podnesena upravi policije od strane izvršnog direktora LGBT Forum Progres J.M.B.a, br. 4432/2019 dana 01.04.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

mi riječi: „Je li te sramota?“ ponavljajući to nekoliko puta, pa sam se ja okrenuo prema njemu i upitao ga: „Ima li nekih problema?“. Tada mi je on odgovorio prijeteci mi: „Znam ja kako treba sa vama, sa takvima kao što si ti!“. Kasirka mu je tada skrenula pažnju da se vrati u red i da u objektu ne pravi nered, ali je on nije poslušao, pa ga je ona opet upozorila govoreći mu: „Sve što imate riješite van objekta!“. Tada ovo lice se vraća u red i upućuje riječi: „Nije problem, sačekaćemo ga mi ispred, polomićemo ga kada izađe“. Kada sam završio sa plaćanjem izašao sam napolje i odmah pozvao dežurnu službu policije i prijavio događaj. Krenuo sam prema stanu plašeći se da me ova lica ne napadnu. Bio sam na telefonskoj vezi sa policijom koja je ubrzo došla na lice mjesta, a zatim sam došao sa kolegom u CB Podgorica da podnesem prijavu. Ove momke nisam nikada ranije vidio, a pretpostavljam da su tu iz kvarta i događaj koji se večeras desio kod mene je izazvao osjećaj straha i ugroženosti.“

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres pohvalila je brzu reakciju policijskih službenika u ovom slučaju i tim povodom je izdala saopštenje¹⁸ koje prenosimo u cjelosti:

„EFIKASNA REAKCIJA POLICIJE U SLUČAJU HOMOFOBNIH PRIJETNJI AKTIVISTI LGBT FORUM PROGRESA

Sinoć oko 21: 20 časova, lice čiji je identitet za sada nepoznat, prijetilo je homofobnim nasiljem aktivisti LGBT Forum Progres, u objektu Arome na Zabjelu. To lice je našem aktivisti uputilo nekoliko pogrdnih komentara i prijetnji, zasnovanih na seksualnoj orijentaciji našeg aktiviste. Između ostalog, ovo lice je prijetilo da će našeg aktivistu da „sačeka i polomi kada izađe vani“, uz jasne naznake da je u potpunosti spreman da ostvari svoje prijetnje. Pored toga, prijetećim tonom je rekao da zna „kako treba sa vama, sa takvima kao što si ti“, uz niz pogrdnih i homofobnih izraza.

Aktivista Progres je o ovom događaju i prijetnjama po svoju bezbjednost odmah obavijestio dežurnu službu policije, koja je u roku od nekoliko minuta uputila patrolu policije na lice mjesta. Službenici CB Podgorica su u razgovoru sa našim aktivistom i radnicima u objektu Arome sačinili detaljan zapisnik događaja, a dežurni inspektori su izvršili uvid u nadzorne kamere u objektu sa ciljem identifikacije ovog lica. Po obavljenom razgovoru na licu mjesta, sačinjen je i zapisnik u prostorijama CB Podgorica i zavedena formalna prijava.

¹⁸ Saopštenje nevladine organizacije LGBT Forum Progres povodom predmetnog slučaja – dostupno na: <http://lgbtprogres.me/2019/04/efikasna-reakcija-policije-u-slucaju-homofobnih-prijetnji-aktivisti-lgbt-forum-progres/>

Ovom prilikom želimo da se zahvalimo službenicima CB Podgorica i Upravi policije na izuzetno brzom i efikasnom reagovanju, te potpunoj posvećenosti i punom uvažavanju specifičnosti situacije i prirode prijetnji. LGBT Forum Progres je u kontinuiranoj komunikaciji sa Upravom policije povodom ovog slučaja, koja predano radi na identifikaciji ovog lica i njegovom daljem procesuiranju pred nadležnim organima.

Ovaj slučaj pokazuje da su godine rada i truda koje su uložene u izgradnju kapaciteta službenika policije, kako od strane organizacija civilnog društva tako i od strane same Uprave policije, itekako bile opravdane i da danas LGBTIQ zajednica u Podgorici i drugim opštinama u koje je uložena jednak napor može računati na punu podršku, razumijevanje i uvažavanje od strane službenika policije. Policija je trenutno najbolji primjer kako jedna institucija može da unaprijedi svoj rad i kvalitet usluga, samo kada za to postoji volja i spremnost na saradnju sa civilnim društvom.

Konačno, u svjetlu sinoćnjih događaja, pozivamo i ohrabrujemo sve LGBTIQ osobe u Podgorici koje trpe bilo koji oblik nasilja i diskriminacije da se obrate CB Podgorica, jer mogu da očekuju puno poštovanje i adekvatnu zaštitu. LGBT Forum Progres je u svakom momentu spreman da pruži pomoć i podršku svim LGBTIQ osobama kojima je ona neophodna.“

U nastavku slučaja, policija je uspjela identifikovati počinioca te je formiran predmet povodom podnijete prijave.

Osnovno državno tužilaštvo, u dopisu¹⁹ izvršnom direktoru nevladine organizacije LGBT Forum Progres, J.M.B., obavijestilo je da je nakon ocjene sadržine dokaza i podataka prikupljenih u predmetu formiranom povodom prijave utvrđeno da nema osnova za preduzimanje krivičnog gonjenja protiv bilo kog lica, zbog bilo kojeg krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti.

Istim dopisom, Osnovno državno tužilaštvo je obavijestilo da je Sudu za prekršaje, povodom navedenog događaja, podnijet Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv P.A., lica identifikovanog kao počinioca, zbog prekršaja iz člana 7 stav 1 Zakona o javnom redu i miru.

Do završetka rada na ovoj publikaciji slučaj nije okončan.

¹⁹ Dopis Osnovnog državnog tužilaštva Ktr.br. 596/19 od dana 16.05.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Slučaj ucjene člana LGBTIQ zajednice

Dana 04.04.2019. godine, timu nevladine organizacije telefonskim putem se obratio član zajednice I.R. koji se našao pod prijetnjom ucjene od strane svog tadašnjeg partnera. I.R. je, kako je naveo, pokušao prekinuti emotivni odnos sa svojim tadašnjim partnerom, međutim, to lice je odbilo raskid i iskazalo više prijetnji ucjenom te da će javnosti obznaniti seksualnu orijentaciju I.R. kao i da će učiniti javnim fotografije i snimke eksplicitnog i intimnog sadržaja ukoliko I.R. bude insistirao na raskidu. Dodatno, ovo lice se pored prijetnji uselilo i u stan mladića I.R. i odbilo da ga napusti.

Pravnik organizacije je u ovom slučaju, nakon prikupljenih detalja o slučaju predložio podnošenje prijave Upravi policije, na osnovu sledećih članova Krivičnog Zakonika:

Iznošenje ličnih i porodičnih prilika – član 197

(1) Ko iznosi ili pronosi štogod iz ličnog ili porodičnog života nekog lica što može škoditi njegovoj časti ili ugledu, kazniće se novčanom kaznom od tri hiljade do deset hiljada eura.

(2) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinjeno putem medija ili sličnih sredstava ili na javnom skupu, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od pet hiljada do četrnaest hiljada eura.

(3) Ako je ono što se iznosi ili pronosi dovelo ili moglo dovesti do teških posljedica za oštećenog, učinilac će se kazniti novčanom kaznom najmanje osam hiljada eura.

Kao i:

Ucjena – član 251

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliskog lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prinudi da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi tri hiljade eura, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi trideset hiljada eura, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do deset godina.

I.R. je prijavio²⁰ incident dana 19.04.2019. godine Upravi policije po savjetu pravnikar LGBT Forum Progresar i uz asistenciju tima Progresar.

Prijeteći i uvredljivi komentari upućeni LGBTIQ zajednici putem društvenih mreža

Tim za praćenje govora mržnje na internetu nevladine organizacije LGBT Forum Progres je u toku aprilar 2019. godine, registrovar i prijavio Upravi policije više desetina prijavar. Vijest da će proces prilagođavanja pola biti pokriven kroz zdravstveno osiguranje građanar Crne Gore, praćanar je u gotovo svim medijima i internet portalima. Veliki broj korisnikar društvene mreže Facebook uključio se u komentarisanje i vrijeđanje LGBTIQ zajednicar, te je u toku aprilar, podnijet ukupan broj od 45 prijavar Upravi policije.

Upravi policije podnijet je zahtjev²¹ za izjašnjavanje o statusu pojedinaćnih slučajeva, dana 15.05.2019. godine, za potrebe izrade predmetne publikacijar. Slučajevi i njihovi ishodi opisani su ispod, grupisani po mjestu boravkar poćinilacar, imajući u vidu da Uprava policije po tom osnovu sastavljar samu povratnu informacijar.

Informacijar Uprave policije – Centra bezbjednosti Nikšić

Shodno infomacijar Uprave policije utvrđeno je da je 6 licar, od ukupno 45 prijavljenih slučajeva, nastanjeno na teritorijar Nikšićar. U nastavku slijede integralni prenosi komentara ovih pojedinacar kao i ishod samih slučajeva.

Izvjescni I.S. postavio je komentar sljedeće sadržinar „*To, to....sto više boleš-tine unijeti u partijarhalnu porodicu...to og vam sudio...amin!!!*“.²²

Izvjescni V.G. iz Nikšićar, postavio je sljedeći komentar: „*Extra samo da vidim budaletinu koja bi to uradila !?-A, za djecu sto treba da se lijece vani pare se skupljaju sms-porukama i raznoraznim donacijama!Piiiiiiiiiiii bolesne drzave i jos bolesnijeg drustva!(cast izuzecima)*“²³

²⁰ Prijava podnijeta upravu policije dana 19.04.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

²¹ Zahjev za izjašnjavanje o statusu slučajeva podnijet Upravi Policije 15.05.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

²² Prijava LGBT Forum Progresar Upravi policije protiv I.S. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9128/1 – Arhiva organizacije

²³ Prijava LGBT Forum Progresar Upravi policije protiv V.G. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9141/1 – Arhiva organizacije

Treći komentar koji dolazi iz Nikšića postavio je M.Ž., koji je komentarisao: „Ovo je bruka ili bolje receno zlo vrijeme....mislím da bog treba da uzme stvari u svoje ruke....da srusi ovaj svijet i napravi Novi....jer ovo je strasno Ono sto je do juce bill bolesno sad see promovise kao dobro“.²⁴

Sledeći komentar sa teritorije Nikšića postavio je izvjesni I.S.koji je napisao: „To Crna Goro, bravo, stop zdravom razumu!“²⁵

Naredni kometar postavila je M.A. koja je sa svog naloga na društvenoj mreži Facebook komentarisala: „Sram vas bilo za te nakaze besplatno za liječenje djece i mladih ljudi se placa, bolesne drzave, zakona i onog ko ovo glasa. Sramota“.²⁶

Konačno, poslednji komentar sa teritorije Nikšića, postavila je izvjesna I.B. koja je napisala: „Sram da bude i drzavu i sistem i sve one koji ovu bolest podrzavaju! Piiii! Narod gladuje, za djecu kojoj je potrebno liječenje nema sredstava... piiii, sramno!“²⁷

Kao što se može primjetiti iz integralno prenesenih komentara iznad, gotovo svaki komentar sadrži karakterisanje LGBTIQ zajednice kao bolesne.

Iz Uprave policije, konkretno Centra bezbjednosti Nikšić, je dana 24.04.2019. godine upućeno obavještenje²⁸ nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres.

U obavještenju se navodi da su službenici Centra bezbjednosti Podgorica, dana 15.04.2019. godine, organizacionoj jedinici CB Nikšić prosljedili prijave LGBT Forum Progresa podnesene protiv više lica zbog komentara uvredljive, uznemiravajuće i prijeteće sadržine na društvenim mrežama.

Kako se u obavještenju dalje navodi, službenici Centra bezbjednosti Podgorica, postupajući po prijavama utvrdili su da su ukupno šest lica nastanjena u Nikšiću, o čemu su upoznali državnog tužioca u Podgorici, koji je naložio da

²⁴ Prijava LGBT Forum Progresu Upravi policije protiv M.Ž. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9136/1 – Arhiva organizacije

²⁵ Prijava LGBT Forum Progresu Upravi policije protiv I.S. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9135/1 – Arhiva organizacije

²⁶ Prijava LGBT Forum Progresu Upravi policije protiv M.A. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9131/1 – Arhiva organizacije

²⁷ Prijava LGBT Forum Progresu Upravi policije protiv I.S. od 08.04.2019- broj 03-224/19-9170/1 – Arhiva organizacije

²⁸ Obavještenje Uprave policije, CB Nikšić, broj 050/19-87 od dana 24.04.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

se prijave prosljede na postupanje Centru bezbjednosti Nikšić i da se po istima upoznaju nadležni državni tužioci.

Dalje, kako se u tekstu navodi, policijski službenici Centra bezbjednosti Nikšić su upoznali državnog tužioca u Nikšiću sa navodima prijava LGBT Forum Progres, a tužilac se izjasnio da u pojedinačnim prijavama i u radnjama prijavljenih lica nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

U obavještenju dalje stoji da su policijski službenici Centra bezbjednosti Nikšić, sa gore navedenim licima, u službenim prostorijama obavili razgovor povodom navedenih okolnosti te da su tom prilikom lica izjavila da „*nijesu imali namjeru da postavljanjem komentara na društvenoj mreži bilo koga lično uvrijede ili prijete, niti da se zbog istih bilo ko osjeti ugroženim*“. Ova lica su upozorena na dalje ponašanje.

Na samom kraju obavještenja navodi se da je sa spisima predmeta upoznat samostalni policijski inspektor za prekršajnu preventivu u Centru bezbjednosti Nikšić koji se izjasnio da u radnjama prijavljenih lica nema elemenata prekršaja za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, već da oštećeni ima mogućnost da po isteku roka od 60 dana od dana prijavljivanja podnese Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje, u roku od 30 dana.

Prilikom obrade gore navedenih slučajeva, autorski tim je primjetio izuzetnu sličnost u karakteru samih komentara sa prethodno obrađenim slučajem „Rješenje kojim se okrivljeni proglašava krivim za prekršaj učinjen na štetu L.N. zbog vrijeđanja LGBTIQ osoba“. Svi komentari karakterisali su LGBTIQ osobe u Crnoj Gori na negativan način. Međutim, u slučaju L.N. došlo je do donošenja Rješenja kojim se okrivljeni proglašava krivim i izricanja novčane kazne, dok su lica obrađena ovim slučajem oslobođena odgovornosti. Autori publikacije u više navrata ukazivali su na problem neujednačene prakse koji je posebno vidljiv u ovom slučaju.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Podgorica

Informacije o ostatku slučajeva iz ovog ciklusa dostavljene su od strane Uprave policije na osnovu Zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama UPI-007/19-4809/3²⁹ od 25.10.2019. godine, podnesenog od strane nevladine organizacije LGBT Forum Progres. Odjeljenje za analitiku i

²⁹ Zahtjev o slobodnom pristupu informacijama podnesen od strane nevladine organizacije LGBT Forum Progres od 25.10.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

unapređenje rada policije je 08.11.2019. godine donijelo rješenje³⁰ o dozvoli pristupu informaciji, iz kojeg su kompletirane informacije predstavljene ispod. Radi jasnoće i čitkosti slučajevi su podijeljeni po opštinama, odnosno po informacijama Centara bezbjednosti shodno mjestu porijekla prijavljenih pojedina/ki.

Iz informacije Uprave policije od ukupno 45 prijava podnijetih u ovom ciklusu, registrovano je 20 počinitelja/teljki nastanjenih u Podgorici. Slijede opisi i ishodi slučajeva:

Izvjersna T.V.P. postavila je komentar³¹ sljedeće sadržine :*“E lude rabote!!! A ljudi dižu kredite da i se liječili! Sramite se i od Boga i naroda“*. Dostavljeni dokument Uprave policije navodi da Uprava policije nije uspjela identifikovati prijavljeno lice.

Izvjersna B.O. postavila je komentar³² koji glasi: *„strašno, mi da plaćamo manijake“*. Kao i u prethodnom slučaju, Uprava policije je saopštila da nije u mogućnosti identifikovati prijavljeno lice.

Izvjersni M.R., postavio je komentar³³ u kojem navodi: *„E da vi jebem oca za navijek a za bolesnu djecu nemate para. Da bog da vam se u kuću kotili ti bolesnici.“* U dokumentu dostavljenom od Uprave policije navedeno je da je u ovom slučaju došlo do odustajanja od prijave. U daljoj komunikaciji autora publikacije sa podnosiocima prijave, ustanovljeno je da Upravi policije nije dostavljen dopis niti zahtjev za odustajanje od podnesene prijave, ni u ovom, ni u bilo kom drugom slučaju iz ovog ciklusa.

Lice sa profilom na društvenoj mreži Facebook B.O.K.N. postavilo je komentar³⁴ sljedeće sadržine: *„Eee istražili se pederska posla“*. U dokumentu dostavljenom od strane Uprave policije, saopšteno je da je ovom licu izdata mjera upozorenja, ali da nema elemenata krivičnog ili djela prekršajne prirode koje se goni po službenoj dužnosti.

³⁰ Rješenje o dozvoli slobodnom pristupu informacijama broj 007/19-UP-678/2 Uprave policije – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³¹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9133/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³²Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9138/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³³Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9140/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³⁴Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9184/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Lice sa profilom na društvenoj mreži Facebook B.B. postavila je komentar³⁵ sledeće sadržine: „*Sotona vlada svijetom.*“ Dokument dostavljen od strane Uprave policije pokazuje da nije bilo moguće izvršiti identifikaciju pomenutog lica.

Izvjesci Z.M. postavio je komentar³⁶ koji glasi: „*Jeste ljudi važno je stvorit monstruma a normalno ubit.*“ Dokument dostavljen od strane Uprave policije saopštava da je protiv ovog lica podnesen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka na osnovu člana 19. Zakona o javnom redu i miru. Do okončanja rada na ovoj publikaciji, nije došlo do procesuiranja samog slučaja pred Sudom za prekršaje u Podgorici.

Izvjesci R.K.P. na društvenoj mreži Facebook, postavila je komentar³⁷ sledeće sadržine: „*Mrš bre dzukele bolesne.*“ Dokument Uprave policije saopštava da u ovom konkretnom slučaju nije bilo moguće identifikovati lice koje stoji iza navedenog profila na društvenoj mreži.

Izvjesci N.V. postavio je komentar³⁸ sledeće sadržine: „*lječenje..bolesnih kompleksa..besplatno!????.*“ Kao i u prethodnom slučaju, iz Uprave policije je saopšteno da nije bilo moguće identifikovati lice koje je postavilo navedeni komentar.

Lice sa profilom na društvenoj mreži Facebook N.R. postavilo je sljedeći komentar³⁹ :“*U ovoj tužnoj zemlji sve nenormalno postalo je normalno..... Čovjek više nema cemu ružnom da se začudi. Postalo je čudo kada neko napravi nešto plemenito... BOŽE Dobri ti se smiluj.....*“.

Iz dokumenta dostavljenog od strane Uprave policije, kao i u prethodna dva slučaja, saopšteno je da lice koje je postavilo navedeni komentar nije moguće identifikovati.

³⁵Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9185/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³⁶Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9174/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³⁷Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9183/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³⁸Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9173/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

³⁹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9171/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Izvjersna N.O. postavila je komentar⁴⁰ sledeće sadržine: „*Mrš bolesti*“. Kao i u prethodnih nekoliko slučajeva, iz Uprave policije saopšteno je da nije bilo moguće identifikovati lice koje stoji iza ovog profila na društvenoj mreži Facebook.

Izvjersna G.R.B. postavila je sljedeći komentar⁴¹: „*Pu!!! Sram vas bilo!!!!*“. Iz dokumenta dostavljenog od strane Uprave policije, saopšteno je da je CB Podgorica ustanovio da nema elemenat krivičnog ili djela prekšajne prirode koje se goni po službenoj dužnosti.

Izvjersna A.M. na društvenoj mreži Facebook objavila je komentar⁴² sljedeće sadržine: „*Sram vas bilo, hirove bolesnih umova besplatno operišete, a što je sa djecom bolesnom?! Dje ide ljudski rod...*“. Kao i u prethodnom slučaju, iz dokumenta dostavljenog od strane Uprave policije, saopšteno je da je CB Podgorica ustanovio da nema elemenata krivičnog ili djela prekšajne prirode koje se goni po službenoj dužnosti.

Izvjersna M.A. postavila je komentar⁴³ sledeće sadržine: „*Promjenite im mozak.*“. Iz dostavljenog dokumenta Uprave policije saopšteno je da nije bilo moguće identifikovati lice koje stoji iza ovog profila na društvenoj mreži Facebook.

Izvjersna K.K. na društvenoj mreži Facebook objavila je sledeći komentar⁴⁴: „*Sve vas jebalo da vas jebalo, sto ne bude neka ljepša hirurgija besplatna?*“. Iz dokumenta dostavljenog od strane Uprave policije, saopšteno je da je CB Podgorica ustanovio da nema elemenata krivičnog ili djela prekšajne prirode koje se goni po službenoj dužnosti.

Izvjersni N.L. objavio je komentar⁴⁵ sljedeće sadržine: „*A djeca se liječe porukama propalo se za ove umne bolesnike besplatno e jada*“. Dokument Uprave

⁴⁰Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9172/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴¹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9169/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴²Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9168/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴³Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9158/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴⁴Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9157/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴⁵Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9167/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

policije saopštio je da u ovom slučaju nije bilo moguće identifikovati lice koje je objavilo komentar.

Izvjesci M.M. L. na društvenoj mreži Facebook, objavio je komentar⁴⁶ sljedeće sadržine: „*Da Bog da transrodne osobe posadile polni organ na vrh čela. Sramota, ljudi umiru od bolesti koje se ambulantski liječe a ovoj bagri se omogućava kao u željoteku sad čh da sam žensko e sad neću oću da sam muško. Crven ve rastega, Bog vam sudio i nagovijesti fukaro*“. Kako je saopšteno iz Uprave policije, protiv ovog lica je podnesen zahtijev za pokretanje prekršajnog postupka, na osnovu člana 19. Zakona o javnom redu i miru. Do okončanja rada na ovoj publikaciji, nije došlo do daljeg pravnog procesuiranja ovog slučaja pred nadležnim Sudom za prekršaje.

Izvjesci V.K. postavila je sledeći komentar⁴⁷ na društvenoj mreži Facebook: „*Djeci skupljaju pomoc da ih otrgnu od smrti a takva glupost besplatna*“. Uprava policije je kroz dostavljeni dokument saopštila da nije bila u mogućnosti identifikovati ovo lice.

Izvjesci N.L.J. na društvenoj mreži Facebook, objavila je komentar⁴⁸ sledeće sadržine: „*Ne kaze se potpuno besplatno, samo, besplatno!!! Ja bih voljela da se i presadjivanje mozga moze uraditi besplatno, ali od uvoznih mozgova nikako domacih, pa da krenemo u popravku drustva! Zivjeli!*“. Iz dokumenta Uprave policije saopšteno je da u ovom slučaju ne postoje elementi krivične ili prekršajne odgovornosti.

Lice sa profilom na društvenoj mreži Facebook, M.K., objavilo je komentar⁴⁹ sledeće sadržine: „*Eeee da Bog da vam nampalo kamenje grist stoko jedna piiiii...*“. Kao i u prethodnom slučaju, iz Uprave policije je saopšteno da u ovom slučaju nema elemenata krivične ili prekršajne odgovornosti.

Izvjesci D.B.B. na društvenoj mreži Faceook, objavio je komentar⁵⁰ sledeće sadržine: „*Mamu vam jebem da vam.jebem bolesnu u mozak tim.bolesnicima ce te o trosku drzave vrsiti operacije a bolesnu djecu I dalje preko sms poruka jebem vam I seme I pleme maloumno i bolesno*“. Dokumentom iz Uprave

⁴⁶Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9153/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴⁷Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9155/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴⁸Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9130/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁴⁹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9129/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵⁰Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9151/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

policije je saopšteno da u slučaju ovog profila na društvenoj mreži Facebook, nije bilo moguće identifikovati lice koje je postavilo komentar.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Herceg Novi

Kada su u pitanju lica nastanjena u Herceg Novom, koja su ovom ciklusu prijavljenih slučajeva procesuirana od strane Uprave policije, registrovano je ukupno 8 slučajeva opisanih ispod. Dva slučaja registrovana su u sklopu opštine Tivat, dva u sklopu opštine Kotor, ali su zbog nadležnosti Centra bezbjednosti Herceg Novi uključena u ovu cjelinu.

Izvjersna J.B.V. je na društvenoj mreži Facebook objavila komentar⁵¹ sledeće sadržine: „*Sramno i žallosno dase ovako radi a za bolesne nema se para dase liječe a za obijesne ima da se promjene pol .Imali mozak da se promjeni onima koje ovo odobrijo posto ga nemaju koliko mise cini*“. Iz Uprave policije je saopšteno da je u ovom slučaju izdata mjera upozorenja.

Izvjersna G.T. postavila je komentar⁵² sledeće sadržine:“*Sram vas bilo vama mozak treba mijenjat*“. Kao i u prethodnom slučaju, iz Uprave policije, CB Herceg Novi, saopšteno je da je i ovom licu izdata mjera upozorenja.

Izvjersni D.R. na društvenoj mreži Facebook, postavio je komentar⁵³ sledeće sadržine: „*Jebo vam pas mater!!!! Vi ste veci bolesnici od tih nakaza sto mjenjaju pol jos besplatno a ne vidite koliko djece ima oboljelih za njih trebaju pare. E sve vam jebe djukele jedene bolesne e tako i vas lijecili putem poruka*“. Kada je ovaj slučaj u pitanju, iz Uprave policije, CB Herceg Novi, saopšteno je da je, kao i u svim slučajevima registrovanim na području ove opštine, izdata mjera upozorenja. Međutim, stav autora, na osnovu prethodno obrađenih slučajeva registrovanih sa područja Podgorice, kada je protiv nekoliko lica podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, jeste da je i u ovom slučaju mjera upozorenja nedovoljna, odnosno da je bilo elemenata za pokretanje prekršajnog postupka. Imajući u vidu grubo vrijeđanje i karakterisanje transrodnih osoba kao „nakaza“, koje je bilo dovoljno za pokretanje prekršajnog postupka u slučaju drugih opština, autori smatraju da je i u ovom slučaju bilo moguće pokrenuti prekršajni postupak.

⁵¹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9139/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵²Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9166/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵³Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9152/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Izvjescna M.F. na društvenoj mreži Facebook, objavila je komentar⁵⁴ sledećeg sadržaja: „*Vazno je da oboljelima od karcinoma traze ogromne sume novca, a ovim idiotima rade operacije besplatno. Besplatno njih treba na psihijatriju*“. Kao i u ostalim slučajevima registrovanim na području opštine Herceg Novi, i ovom licu je izdata mjera upozorenja.

Izvjescna S.Z. iz Tivta, putem svog profila na društvenoj mreži Facebook objavila je komentar⁵⁵ sledeće sadržine: „*Tuga cemer jad i nedostatak stida i srama*“. Iz Uprave policije je saopšteno da je povodom ovog slučaja, ovom licu izdata mjera upozorenja.

Izvjescna G.B., takođe iz Tivta, koristeći svoj nalog na društvenoj mreži Facebook, objavila je sledeći komentar⁵⁶: „*Bravo.... SRECNA DRZAVA...jos da besplatno omogućite PEDERCINAMA da i oni kao ponos države rađaju djecu.E to bi bilo fantastično i mislim da smo sve probleme riješili. E kukala vam majka,a nas bi jedino neki CUNAMI spasio.....PIH*“. Iz Uprave policije je saopšteno da je protiv ovog lica pokrenut i okončan prekršajni postupak po osnovu člana 19. Zakona o javnom redu i miru Crne Gore, te je novčano kažnjena. Dokument nije obezbijedio detalje o visini novčane kazne.

Izvjescni M.K. iz Kotora, je posredstvom svog profila na društvenoj mreži Facebook, objavio komentar⁵⁷ sledeće sadržine: „*E bolesnog li društva. A oboljelu djecu niko da pomogne. Bitno je da Veselina u Veselinku pretvorimo. Pi će je ovo otišlo, da se dedovi stide vas*“. Iz Uprave policije je saopšteno da je protiv ovog lica pokrenut i okončan prekršajni postupak po osnovu člana 19. Zakona o javnom redu i miru Crne Gore, te da je lice novčano kažnjeno. Informacija dostavljena iz Uprave policije nije uključila detalje o visini novčane kazne.

Izvjescna M.P.K. je putem društvene mreže Facebook, objavila komentar⁵⁸ sledeće sadržine: „*Ova vam jebem, u ime Luke, Selene, Sofije i sve one djece koju pokušavamo spasiti jebenim eurom. Mrš!*“. Uprava policije

⁵⁴Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9162/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵⁵Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9175/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵⁶Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9156/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵⁷Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9181/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁵⁸Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9182/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

saopštila je da je ovo lice pravosnažno oslobođeno krivice, ali se ne navode detalji o djelu na osnovu kojeg je gonjena.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Bar

Kao i u slučaju opštine Herceg Novi, ukupno 4 lica prijavljena Upravi policije nastanjena su u opštini Bar. Informacija CB Bar dostavljena u zbirnom dokumentu Uprave policije, navodi da je jedno od lica registrovano kroz Oblast bezbjednosti Ulcinj, ali je zbog nadležnosti sami slučaj uključen u informaciju Centra bezbjednosti Bar.

Izvjeshno lice M.C.S. postavilo je komentar⁵⁹ sledeće sadržine na društvenoj mreži Facebook: „*Na lijecenje kakve promjene besplatno*“. Kako je saopšteno dokumentom Uprave policije, CB Bar, odnosno službenici OB Ulcinj, podnijeli su zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka iz člana 19. Zakona o javnom redu i miru. Autori su stava da činjenica da komentar ovakvog sadržaja zavređuje podnošenje prekršajne prijave, dok komentari mnogo ozbiljnijeg i za LGBTIQ zajednicu štetnijeg sadržaja ne zavređuju, govori o neujednačenoj praksi centara bezbjednosti.

Izvjeshni M.M. je na društvenoj mreži Facebook postavio komentar⁶⁰ sledeće sadržine: „*Jebo vam pas mater bolesnu*“; „*bolest je različita a ovo je bas teska*“. Iz informacije dostavljene od strane Uprave policije, CB Bar, saopšteno je da je ovaj slučaj i dalje u toku.

Izvjeshna M.M.R. postavila je komentar⁶¹ sledeće sadržine: „*Mozda prije transplantacija mozga ovim bolesnim ljudima!!! Sramota cemu daju prostora i o cemu ljude obavjestavaju! Sramota!*“. Kada je ovaj slučaj u pitanju, iz Uprave policije je saopšteno da je lice kažnjeno novčanom kaznom, ali sami dokument ne sadrži informaciju da li je protiv lica pokrenut prekršajni postupak, te ukoliko jeste, po kom članu Zakona o javnom redu i miru.

Izvjeshni B.N. putem društvene mreže Facebook, objavio je komentar⁶² sledeće sadržine: „*Bice picke za 5 evra. Uraaaaa*“. Dokumentom dostavljenom

⁵⁹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9132/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁰Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9142/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶¹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9165/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶²Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9163/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

od strane Uprave policije, saopšteno je da je rad na ovom slučaju i dalje u toku.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Berane

U ovom ciklusu prijava podnesenih Upravi policije, ukupno dva prijavljena lica nastanjena su na teritoriji opštine Berane. U nastavku slijedi opis ovih slučajeva:

Izvjesci R.R. iz Berana, postavio je komentar⁶³ sledeće sadržine na društvenoj mreži Facebook: „*Izgoreli da Bog da*“. Iz dokumenta dostavljenog od strane Uprave policije, saopšteno je da u ovom konkretnom slučaju nema elemenata krivičnog ili prekršajnog djela koje se goni po službenoj dužnosti, te je ovom licu, od službenika CB Berane izdata mjera upozorenja.

Izvjesci N.K. je na društvenoj mreži Facebook objavila sledeći komentar⁶⁴: „*Poremeceno sve ..A djecu cemo lijeciti ams porukama....socijalne slucajeve pomagati nasi iz dijaspore*“. Iz dokumenta dostavljenog nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres, od strane Uprave policije, saopšteno je da je o slučaju poznato nadležno Osnovno državno tužilaštvo, da su u toku prikupljanja obavještenja, te da je sami predmet još u toku.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Bijelo Polje

U ovom ciklusu prijava podnesenih Upravi policije, ukupno dva prijavljena lica nastanjena su na teritoriji nadležnosti Centra bezbjednosti Bijelo Polje. Jedno od lica je sa teritorije opštine Bijelo Polje, dok je drugo lice iz Mojkovca. U nastavku slijedi opis ovih slučajeva.

Izvjesci D.S.K. iz Bijelog Polja, koristeći svoj profil na društvenoj mreži Facebook, objavila je komentar⁶⁵sljedeće sadržine: „*To ce da pokriva drzava iz budzeta??!!! A sta je sa bolesnom djecom koja moraju da skupljaju pare za liječenje ??? Sto se to ne pokriva iz budzeta??? Pih bolesti!!!!*“. Dokumentom dostavljenim od strane Uprave policije saopšteno je da u ovom konkretnom slučaju nema elemenata krivičnih ili prekršajnih djela koja se gone po službenoj dužnosti.

⁶³Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9164/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁴Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9159/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁵Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9161/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Izvjesci G.B. iz Mojkovca, objavio je komentar⁶⁶ sledeće sadržine: „*Sramno da sramnije nemože biti. Sto budalama padne na pamet da mijenjaju pol vi placate a bolesnoj djeci i ljudima nema para.*“ Dokumentom dostavljenim od strane Uprave policije saopšteno je da u ovom konkretnom slučaju nema elemenata krivičnih ili prekršajnih djela koja se gone po službenoj dužnosti.

Informacija Uprave policije – Centra bezbjednosti Budva

U ovom ciklusu prijava podnešenih Upravi policije, ukupno dva prijavljena lica nastanjena su na teritoriji opštine Budva. U nastavku slijedi opis ovih slučajeva:

Izvjesci T.M. je putem svog profila na društvenoj mreži Facebook, uputila komentar⁶⁷ sledeće sadržine: „*Sramota a ta decu nemate sredstava za lečenje za ove degenerike imate pi kakva nam je država nek se stide ovi koji su im omogućili ovo.*“ Iz Uprave policije je saopšteno da u konkretnom slučaju nema elemenata krivične ili prekršajne odgovornosti, te da je ovom licu izrečena mjera upozorenja.

Izvjesci D.K. je objavila komentar⁶⁸ sledeće sadržine: „*E sramite se od dupeta na kojem sjedite pocrkali kao misevi dabogda.*“ Uprava policije saopštila je da je protiv ovog lica pokrenut i okončan prekršajni postupak, te da je D. K. novčano kažnjena. Dostavljena informacija Uprave policije nije sadržala iznos novčane kazne, kao ni po kojem konkretno članu Zakona je procesuirana.

Izvjesci D.L. je posredstvom svog profila na društvenoj mreži Facebook, objavio komentar⁶⁹ sledeće sadržine: „*Izgleda da ludilu nema kraja, svako jutro neka nova bolesna odluka!!! Katastrofa!!!*“ Uprava policije je povodom ovog slučaja saopštila da nema elemenata djela krivične ili prekršajne odgovornosti.

⁶⁶Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9143/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁷Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9160/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁸Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9134/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁶⁹Prijava Upravi policije podnijeta 08.04.2019. godine br.03-224/19-9176/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Upad u službene prostorije LGBTIQ Socijalnog Centra

Osoblje nevladine organizacije LGBTIQ Socijalni Centar se dana 11.04.2019. godine obratio timu nevladine organizacije LGBT Forum Progres povodom slučaja upada nepoznatih lica u prostorije SOGI centra, mjesta za okupljanje i razvoj društvenog života LGBTIQ osoba u Podgorici.

Naime, dana 10.04.2019. godine, u toku društvene večeri namjenjene LGBTIQ zajednici, više nepoznatih lica nasilno je upalo u prostorije SOGI centra. Više nepoznatih lica uputilo je pogrдне izraze okupljenim pripadnicima zajednice kao i osoblju samog centra. Incident se završio tako što je osoblje zaprijetilo počiniocima da će pozvati službenike policije.

M.Š. koordinatorka SOGI centra, održala je sastanak sa pravnikom nevladine organizacije LGBT Forum Progres, tokom kojeg mu je predočila sve pojediniosti samog slučaja. Utvrđeno je da je da su lica koja su izvršila upad u službene prostorije ove nevladine organizacije imala izrazito neprijateljski stav ka LGBTIQ zajednici, napravljen je detaljan zapisnik uvreda koje su iznesene na račun prisutnih i prikupljeni su opisi samih počinitelaca. Daljim razgovorom, utvrđeno je da je osoblje SOGI centra utvrdilo da počinioci žive nedaleko od samog SOGI centra, te su izrazili strahove da postoji mogućnost ponavljanja incidenta.

Uzimajući sve u obzir, pravnik nevladine organizacije LGBT Forum Progres, predložio je podnošenje prijave samog incidenta Upravi policije, kao i podnošenje krivične prijave na osnovu *stava 1. člana 169 Krivičnog zakona - Narušavanje nepovredivosti stana* koji glasi: *(1) Ko neovlašćeno prodre u tuđ stan ili tuđe zatvorene prostorije ili se na zahtjev ovlašćenog lica iz tog stana ili prostorije ne udalji, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.*

Kako je razgovorom sa koordinatorkom SOGI Centra M.Š. utvrđeno da počinioci nijesu iskazali direktne prijetnje okupljenim članovima zajednice, već samo vrijeđali, pravnik LGBT Forum Progres predložio je da se pored gore pomenutog člana Krivičnog zakona, u samoj Krivičnoj prijavi doda i *član 166 Krivičnog Zakonika* koji navodi: *(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do jedne godine.*

Koordinatorka SOGI centra, u daljoj diskusiji je iskazala strah od odmazde ukoliko se slučaj prijavi Upravi policije, što može kompromitovati novu lokaciju samog centra. Kako je navela, poučena iskustvom prethodne lokacije SOGI

centra, na kojoj je zabilježeno preko 30 napada, postoji velika mogućnost da se napadi ponove iz odmazde uslijed prijavljivanja slučaja.

Pravnik LGBT Forum Progresa je ipak savjetovao krivično gonjenje i prijavu samog incidenta Upravi policije, a kao alternativni korak, radi spriječenja ponavljanja samih incidenata predložio je mogućnost ostvarenja kontakta sa samim počiniocima i mogućnost medijacije radi izbjegavanja budućih incidenata.

Slučaj online prijetnji pripadnicama zajednice

Timu LGBT Forum Progresa, dana 16.04.2019. godine, obratile su se dvije pripadnice LGBTIQ zajednice, iz Mojkovca, tražeći pravnu pomoć i savjet povodom slučaja online prijetnji i komentara pristiglih od strane više lica, povodom njihove seksualne orijentacije. Naime, M.K. (19) i S.M. (23) su na svoje profile na društvenoj mreži Facebook, u više navrata pozitivno pisale o crnogorskoj LGBTIQ zajednici i objavljivale različite objave koje se mogu tumačiti kao podrška samoj LGBTIQ zajednici.

Nekoliko njihovih pratilaca na društvenoj mreži Facebook, vidjevši pozitivne komentare djevojaka povodom LGBTIQ pitanja, u privatnoj poruci uputilo im je prijeteće poruke uznemirujuće sadržine.

Djevojke su iskazale nemogućnost dolaska u službene prostorije LGBT Forum Progresa na pravnu konsultaciju, te su organizovane pravne konsultacije telefonskim putem.

Pravnik LGBT Forum Progresa, obavio je, dana 18.04.2019. godine, razgovor sa M .K. i S.M. tokom kojih im je objasnio proceduru prijave samih prijetnji Upravi policije. Djevojke su upoznate sa postupkom predavanja same prijave, neophodnom sadržinom, kao i predloženim članovima Krivičnog Zakonika Crne Gore, koji se mogu iskoristiti u ovom slučaju. U ovom slučaju, klijentima je predloženo podnošenje prijave u skladu sa navedenim članom Krivičnog zakona:

Ugrožavanje sigurnosti – član 168

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema više lica ili ako je djelo izazvalo uznemirenost građana ili druge teške posljedice ili je učinjeno iz mržnje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Slučaj ucjene gej mladića od strane partnera

Dana 18.04.2019, nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres javio se R.N. (28), iz Danilovgrada, tražeći pravnu pomoć povodom slučaja ucjene koji je doživio od svog nekadašnjeg partnera. M.M. (32), takođe iz Danilovgrada.

Dan nakon ostvarenja inicijalnog kontakta sa R.N., održan je sastanak sa timom LGBT Forum Progres, kojem je prisustvovao i pravnik organizacije. Naime, kako je mladić saopštio, njegov nekadašnji partner mu je u više navrata prijetio javnim otkrivanjem njegove seksualne orijentacije, kao i javno prikazivanje fotografija i video snimaka eksplicitne i intimne sadržine njegovom okruženju i široj javnosti. Mladić R.N. pokazao je pravniku LGBT Forum Progres poruke kojima je iskazana namjera ucjene.

Pravnik LGBT Forum Progres je istražio pojedinosti samog slučaja i na sljedećem sastanku, održanom dana 20.04.2019. godine predložio je mladiću podnošenje prijave Upravi policije, kao i alternativno podnošenje direktne krivične prijave Tužilaštvu, shodno sljedećim članovima Krivičnog zakonika Crne Gore:

Ucjena – član 251

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist za prijetiti drugom da će protiv njega ili njemu bliskog lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prinudi da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi tri hiljade eura, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi trideset hiljada eura, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do deset godina.

A u slučaju da dođe do iznošenja navedenih informacija, prikazivanja fotografija i video snimaka,

Iznošenje ličnih i porodičnih prilika – član 197

(1) Ko iznosi ili pronosi štogod iz ličnog ili porodičnog života nekog lica što može škoditi njegovoj časti ili ugledu, kazniće se novčanom kaznom od tri hiljade do deset hiljada eura.

(2) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinjeno putem medija ili sličnih sredstava ili na javnom skupu, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od pet hiljada do četrnaest hiljada eura.

(3) Ako je ono što se iznosi ili pronosi dovelo ili moglo dovesti do teških posljedica za oštećenog, učinilac će se kazniti novčanom kaznom najmanje osam hiljada eura.

R.N. se nakon konsultacija zahvalio na pruženoj pravnoj pomoći, te je naveo da mora razmisliti o potencijalnim posljedicama prijavljivanja samog slučaja i da će nakon toga odlučiti da li će podnijeti samu prijavu.

Slučaj pravne podrške pripadnici LGBTIQ zajednice – tražiteljki azila

Dana 26.04.2019. godine, predsjednici nevladine organizacije LGBT Forum Progres, telefonskim putem, obratila se J.R., sa molbom za pružanje pravne pomoći i savjeta u njenom procesu traženja azila. Ona je istakla da je u procesu traženja azila u Crnoj Gori, te da joj treba pravni savjet u dijelu procedure vezane za relevantno zakonodavstvo.

Zakazan je razgovor sa J.R. i pravnikom, gdje je on J.R. upoznao sa okvirnim procedurama za traženje azila, kao i koja dokumentacija je neophodna da bi njen proces tekao efikasnije i brže. J.R. je istakla da ne traži azil primarno po osnovu seksualne orijentacije, ali da joj je to jedan od osnova koje je navela u aplikaciji. Ukazano joj je na relevantne međunarodne izvještaje koji mogu da joj olakšaju proceduru, te potkrijepe njenu aplikaciju. Konačno, J.R. je ostavljena mogućnost da zatraži dalju pravnu podršku u svakom trenutku.

Pripadnica LGBTIQ zajednice tražila pomoć pri traženju azila

Dana 07.05.2019. godine, timu nevladine organizacije se obratila M.B. (32) iz Sutomora, tražeći pravni savjet povodom apliciranja za azil. Kako je objasnila u daljoj komunikaciji, M. B. ima više podnesenih slučajeva pred Upravom Policije, u slučajevima porodičnog nasilja i drugih oblika nasilja uslijed njene pripadnosti LGBTIQ zajednici, koji već godinama nijesu adekvatno procesuirani.

Usljed toga kao i osjećaja nesigurnosti i nezaštićenosti u svojoj zemlji, kako je saopštila, odlučila se na pokretanje postupka za azil u Kanadi.

Obavljeno je više telefonskih sastanaka sa M.B. tokom kojih joj je pružena opšta pomoć vezana za postupak traženja azila u Kanadi. Prenijeto joj je da je sami postupak dobijanja djelimično zavistan od dokazivanja da se lice u svojoj zemlji osjeća progonojeno uslijed neke od svojih ličnih karakteristika, kao što je seksualna orijentacija ili rodni identitet, te da država porijekla nije uspjela zaštititi građanina pravnom regulativom.

Pružena je pomoć u prikupljanju svih slučajeva koje je M.B. prijavila Upravi policije, ili koje ima pri drugim instancama pravosudnih organa u Crnoj Gori, te je pravnik organizacije dao stručne savjete i pomoć pri sačinjavanju aplikacije za azil.

Slučaj diskriminacije na radnom mjestu i prekida radnog odnosa

Dana 16.05.2019. godine, izvršnog direktora LGBT Forum Progres kontaktirala je S.I. i zatražila pomoć i podršku nakon što je poslodavac otpustio zbog pretpostavljene seksualne orijentacije, bez ranijeg obavještenja o otkazu. Po prijemu informacija, slučaj je proslijeđen pravniku koji je upoznat sa detaljima, nakon čega je obavio poziv sa S.I. u cilju davanja adekvatnog pravnog savjeta. On je upoznao S.I. sa odredbama Zakona o radu koji pokrivaju oblast diskriminacije i prekida radnog odnosa, te ukazao S.I. da je njeno pravo povrijeđeno, kao i da je bila izložena diskriminaciji na radu. Pravnik je savjetovao S.I. da se obrati inspekciji rada i prijavi kršenje svojih prava, kao i da od poslodavca traži zaostale zarade i doprinose.

Slučaj prijatnji članu LGBTIQ zajednice tokom Međunarodnog dana borbe protiv homo/bi/transfobije

Dana 18.05.2019. godine, nakon javnog obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv homo/bi/transfobije, povodom kojeg je više nevladinih organizacija bilo aktivno u medijima i široj javnosti, nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres obratio se član LGBTIQ zajednice R.L. (34) koji je telefonskim putem primio više prijatnji od strane njemu nepoznatog lica, sa zaštićenog broja telefona.

Dan nakon ostvarivanja inicijalnog kontakta, održan je sastanak u prostorijama nevladine organizacije LGBT Forum Progres, sa pravnikom organizacije.

Tokom sastanka prikupljeni su neophodni podaci o samom slučaju, te je pravnik organizacije savjetovao mladića da je slučaj neophodno prijaviti Upravi policije. Dodatno, pravnik je savjetovao R.L. navođenja konkretnih članova Krivičnog zakonika Crne Gore, koji odgovaraju samom slučaju i to:

Ugrožavanje sigurnosti – član 168

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema više lica ili ako je djelo izazvalo uznemirenost građana ili druge teške posljedice ili je učinjeno iz mržnje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Slučaj prijetnje i ucjena lezbejskog para iz Ulcinja

Dana 19.05.2019. godine, nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres, telefonskim putem su se obratile S.J. (36) i L.J.M. (28), lezbejski par iz Ulcinja, tražeći pravnu pomoć povodom prijetnji i ucjena koje su dobile od strane rođaka S.J.

Naime, kako je u inicijalnom telefonskom razgovoru saopšteno, lice R.S. (35) rođak S.J. je pristupajući privatnom računaru S. J. došao u posjed privatnih snimaka eksplicitne prirode navedenog lezbijskog para, te je, prijeteci da će same snimke objaviti javno, i poslati članovima uže i šire porodice, ucjenjivao lezbejski par, tražeći im novac. Pravnik nevladine organizacije LGBT Forum Progres, postupajući po navodima S.J. (36) i L.J.M. (28), a imajući u vidu pojedinosti samog slučaja, predložio podnošenje krivične prijave protiv R.S. i to na osnovu člana Krivičnog zakonika Crne Gore:

Ucjena – član 251

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliskog lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prinudi da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

Lezbjeski par se zahvalio na obezbjeđenju pravnog savjeta i pomoći te je naveo da će obavijestiti LGBT Forum Progres o pravnom ishodu samog slučaja.

Slučaj odbijanja usluge i diskriminacije usljed pripadnosti LGBTIQ zajednici

Dana 29.05.2019. godine, nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres obratio se mladic J.LJ. (31) iz Budve, tražeći pravnu pomoć povodom slučaja odbijanja usluge uslijed pretpostavljene pripadnosti LGBTIQ zajednici. Odmah po ostvarenju inicijalnog kontakta, dogovoren je sastanak sa pravnikom organizacije, narednog dana.

Na samom sastanku predočene su pojedinosti samog slučaja. Naime, J.LJ. navodi da je dana 27.05.2019. godine pristupio ugostiteljskom objektu u Budvi, želeći da iznajmi sobu na dva dana, sa svojim partnerom. Recepcioner ugostiteljskog objekta ponašao se izuzetno drsko prema J.LJ. i njegovom partneru, postavljajući im pitanja intimne prirode o odnosu dva mladića i ismijevajući ih. Na samom kraju, rečeno im je da njihov hotel „ne nudi svoje usluge homoseksualcima“, te da smještaj pronađu negdje drugo.

Pravnik nevladine organizacije LGBT Forum Progres odmah je rekao da samo djelo sadrži elemente diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije, te je predložio podnošenje krivične prijave na osnovu naredna dva člana Krivičnog zakonika:

Rasna i druga diskriminacija – član 443

(1) Ko zbog nacionalne ili etničke pripadnosti, pripadnosti rasi ili vjeroispovijesti ili zbog odsustva te pripadnosti ili zbog razlika u pogledu političkog ili drugog ubjeđenja, pola, jezika, obrazovanja, društvenog položaja, socijalnog porijekla, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, invaliditeta, imovnog stanja ili nekog drugog ličnog svojstva krši osnovna ljudska prava i slobode zajamčena opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima od strane Crne Gore, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1 ovog člana kazniće se ko vrši proganjanje organizacija ili pojedinaca zbog njihovog zalaganja za ravnopravnost ljudi.

(3) Ko širi ideje o superiornosti jedne rase nad drugom ili propagira mržnju ili netrpeljivost po osnovu rase, pola, invaliditeta, seksualne orijentacije, rodnog identiteta ili drugog ličnog svojstva ili podstiče na rasnu ili drugu diskriminaciju, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Kao i:

Povređa ravnopravnosti – član 159

(1) Ko zbog nacionalne ili etničke pripadnosti, pripadnosti rasi ili vjeroispovijesti ili zbog odsustva te pripadnosti ili zbog razlika u pogledu političkog ili

drugog ubjeđenja, pola, jezika, obrazovanja, društvenog položaja, socijalnog porijekla, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, invaliditeta, imovnog stanja ili nekog drugog ličnog svojstva, drugome uskrati ili ograniči ljudska prava i slobode utvrđena Ustavom, zakonima ili drugim propisima ili opštim aktima ili potvrđenim međunarodnim ugovorima ili mu na osnovu ove razlike daje povlastice ili pogodnosti, kazniće se zatvorom do tri godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinjeno zbog mržnje prema pripadniku grupe određene na osnovu rase, boje kože, religije, porijekla, državne ili nacionalne pripadnosti, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

Prijetnje biseksualnoj osobi putem društvenih mreža

Dana 01.06.2019. godine nevladinoj organizaciji, telefonskim putem se obratila J.J. (33), biseksualna djevojka iz Pljevalja, tražeći pravnu pomoć u slučaju prijetnje učinjene preko društvene mreže Facebook.

Zbog nemogućnosti dolaska do kancelarije nevladine organizacije, istog dana zakazan je telefonski razgovor sa pravnikom organizacije, kako bi bila pružena pravna pomoć. Tokom telefonskog razgovora, J.J. je saopštila da sa 30.05.2019. godine, primila prijeteću poruku od strane N.R. takođe iz Pljevalja koja glasi: „*lezbaco gadna, vidjeo sam te preksinoc da se zvalinjas sdjevojkom u park. U pljevljima lezbejke nemaju mjesto. Kad te vidim sljedeci put kosti cutii slomit*“. J.J. je navela da se osjeća nesigurno i u strahu za svoj život nakon primanja ove poruke.

Pravnik nevladine organizacije odmah je predložio podnošenje krivične prijave tužilaštvu, na osnovu sledećeg člana Krivičnog Zakonika:

Ugrožavanje sigurnosti – član 168

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema više lica ili ako je djelo izazvalo uznemirenost građana ili druge teške posljedice ili je učinjeno iz mržnje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Podrška pri ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i rješenje boravišnog pitanja

Dana 03.06.2019. godine nevladinoj organizaciji LGBT Forum Progres javila se M.S. (46), državljanka Republike Srbije, koja trenutno boravi u Crnoj Gori. Od LGBT Forum Progresa je tražila pravnu pomoć i podršku u ostvarivanju elementarnih prava u domenu zdravstvene zaštite i rješenja boravišnog pitanja. Naime, M.S. je konstatovala da je ona pobjegla iz Srbije usljed percipiranog progona zbog seksualne orijentacije, kada se u njenoj sredini saznalo da je dio LGBTIQ zajednice. Tada je konstatovala da je pobjegla za inostranstvo, ali da se ubrzo vratila u Hrvatsku, a zatim i Crnu Goru. Tokom sastanka sa predstavnikom LGBT Forum Progresa zatražila je pomoć pri dobijanju osnovne zdravstvene zaštite, kako bi mogla da nastavi sa uzimanjem terapija koje su joj u tom trenutku bile potrebne. Pored toga, u naknadnom razgovoru je ukazala i na potrebu da na neki način riješi pitanje boravka u Crnoj Gori, kako je ne bi vratili za Srbiju.

Na sastanku sa pravnikom LGBT Forum Progresa, održanog dana 09.06.2019. godine, date su joj detaljne instrukcije kako da, kao strana državljanka, ostvari pravo na zdravstvenu zaštitu i njegu u konkretnom slučaju, te kako da započne proceduru za dobijanje adekvatnih dozvola i rješenja. M.S. je nakon toga uspjela da nabavi neophodna medicinska sredstva, o čemu je telefonski obavijestila pravnika, nakon čega je napustila Crnu Goru i o tome obavijestila LGBT Forum Progres.

Slučaj prijetnji gej osobi putem društvenih mreža

Dana 15.06.2019. godine nevladinoj organizaciji, dolaskom u kancelarije LGBT Forum Progresa, obratio se L.Š. (34), gej mladić iz Petnjice, tražeći pravnu pomoć u slučaju prijetnje učinjene preko društvene mreže Facebook.

Tokom sastanka sa prisutnim pravnikom L.Š. je saopštio da je je putem društvene mreže Instagram primio poruku prijeteće sadržine koja glasi: „*Pogledaj na šta ličiš, nakazo pederska, ima da te zapalim čim te vidim*“.

Pravnik nevladine organizacije odmah je predložio podnošenje krivične prijave Upravi policije, na osnovu sljedećeg člana Krivičnog Zakonika:

Ugrožavanje sigurnosti – član 168.

Slučaj diskriminacije na radu po osnovu pretpostavljene seksualne orijentacije

Dana 18.06.2019. godine predstavniku LGBT Forum Progres se anonimno obratio pripadnik LGBTIQ zajednice, sa prigovorom na svog poslodavca (NVO), uz tvrdnju da trpi diskriminaciju i omalovažavanje po osnovu pretpostavljene seksualne orijentacije. Predstavnik Forum Progres je o ovoj komunikaciji obavijestio pravnika, kako bi od istog dobio adekvatan pravni savjet koji može da proslijedi korisniku.

Pravnik je iznio zakonski okvir koji je na raspolaganju u takvim situacijama, primarno u domenu zaštite od diskriminacije na radu, te savjetovao da se protiv poslodavca podnese anonimna prijava za diskriminaciju nadležnoj inspekciji, kako bi se time zaštitio zaposleni od dalje diskriminacije i potencijalnog otkaza. Ove informacije su prenijete korisniku, koji je nakon toga obavijestio predstavnika Forum Progres o tome da se obratio menadžmentu svoje organizacije i prijavio problem. Nakon toga nije bilo dalje komunikacije od strane korisnika.

Pravna podrška povodom produženja boravišne dozvole gej bračnom paru

Dana 21.06.2019. godine, na zvaničnu mail adresu nevladine organizacije LGBT Forum Progres, stigla je molba za pomoć od strane D.K. državljaninom Republike Srbije, koji je u bračnom odnosu sa argentinskim državljaninom. Tekst zahtjeva za pravnu pomoć prenosimo uz zaštitu ličnih podataka:

„Postovani:

Obracam vam se da bi ste me eventualno uputili na osobu ili pravnik koji bi nas eventualno posavetovala/o u vezi naseg slucaja.

Zovem se D. i drzavljanin sam R Srbije sa dozvolom boravka u Crnoj Gori. U istopolnom braku sam sa xy drzavljaninom kome je pre 2 godine po prvi put izdata dozvola za boravak u Crnoj Gori (izdala MUP Budva) na osnovu spajanja porodice i od tada smo je proizvodili 2 puta bez problema. Za izdavanje i produzenje smo prilagali nas vencani list iz xy, overen apostilom i preveden na nas jezik, koji je bio prihvacen.

Danas je u MUP Budva mom suprugu produzenje dozvole za boravak odbijeno (moja dozvola je bez problema produzena). Od supruga se zahtevalo da potpise izjavu da je upoznat da u Crnoj Gori istopolni brakovi nijesu priznati

(ja sam služio kao prevodilac), nakon čega mu je izdato rešenje da mu se zbog te činjenice odbija produženje dozvole boravka i da moj suprug na osnovu rešenja mora da napusti Crnu Goru u roku od 30 dana.

Obracamo vam se za savet. Potreban nam je kontakt pravno kompetentne osobe koja bi nas eventualno posavetovala o našem slučaju.

Naime, upoznati smo da Član 43 zakona o stranicima navodi da "...članom uže porodice može se smatrati i drugi srodnik ako postoje posebni, lični ili humanitarni razlozi za spajanje porodice u Crnoj Gori...'

Bilo bi nam od koristi da sa nekim popricamo da li uopšte vredi uložiti žalbu na rešenje iz MUPa za koje imamo rok od 7 dana, ili (posto nemamo nameru da živimo odvojeno, ja u Crnoj Gori a suprug vani) da se jednostavno pokupimo nakon provedenih 4 godine u Crnoj Gori i odemo iz zemlje u roku od 30 dana koje nam je dat.

Zahvaljujem se za savetu i eventualnom kontaktu kome bi smo se mogli obratiti.

Pozdrav iz Budve. D.“

Slučaj je odmah nakon prijema proslijeđen pravniku organizacije, nakon čega je obavljen telefonski razgovor sa D. Pregledom relevantne zakonske regulative, utvrđeno je da istopolni brakovi sklopljeni u inostranstvu, nemaju pravnu težinu u Crnoj Gori, te da se dovodi u pitanje na osnovu čega su prve dvije dozvole za boravak u Crnoj Gori uopšte produžene.

Pravnik je predložio mjeru apliciranja za turističku vizu u Crnoj Gori, koja pojedincima omogućava legalan ostanak u zemlji u trajanju od 3 mjeseca, nakon čega moraju izaći iz zemlje te aplicirati ponovo. Ovaj slučaj ukazao je na neophodnost regulisanja pravne regulative u oblasti priznavanja istopolnih zajednica i brakova sklopljenih u inostranstvu.

Prijava povodom saopštenja političkog subjekta „Demokratski Front“

Dana 12.08.2019. godine, predstavnici nevladine organizacije LGBT Forum Progres, podnijeli su dvije prijave Upravi policije CB Podgorica, povodom javnog saopštenja političkog subjekta „Demokratski Front“.

Prva prijava⁷⁰ ove organizacije navodi da je dana 09.08.2019. godine, na zvaničnoj Facebook stranici političke partije Demokratski Front, izdato saopštenje koje je prenijeto na brojnim portalima i elektronskim medijima. U njemu, kako se navodi u prijavi, ovaj politički subjekt navodi nekoliko stavki koje se ocjenjuju kao homofone, diskriminatorne sa elementima govora mržnje i podsticanja netolerancije prema LGBTIQ osobama.

Naime, kako prijava navodi, ova politička stranka u saopštenju pretpostavlja seksualnu orijentaciju lidera drugih partija u Crnoj Gori, ističući, kako su im „mnogo bliži festivali koji se odvijaju na mjestima za čija su imena emotivno vezani, poput Buljarice“. Dodatno, u saopštenju se navodi da lideri druge političke stranke „ne vole da drže gusle sa gudalom ispred sebe, nego gudalo bez gusala iza sebe. Takođe, trube im smetaju kao duvački instrument jer podrazumijevaju duvanje u stojećem položaju, a predsjednik njegove stranke...više voli da duva u instrumente koji zahtjevaju nešto niži položaj tijela“, što, kako se u prijavi navodi, predstavlja jasan govor mržnje i netrpeljivosti prema LGBTIQ osobama.

Predstavnici LGBT Forum Progres navode da cijene da ovakav nivo homofobije i govora mržnje, iskazan od strane političkog lidera, stvara direktan i neposredan rizik po sigurnost i bezbjednost LGBTIQ osoba u Crnoj Gori. Dodatno, u prijavi je navedeno da se ovakvo postupanje političkog subjekta Demokratski Front, smatra namjernom i ciljanom uvredom LGBTIQ osoba u Crnoj Gori, pokušajem prikupljanja političkih poena, te svjesnim stvaranjem veće netrpeljivosti i mržnje prema LGBTIQ osobama, kao jednoj od najviše diskriminiranih grupa u državi. Navodi se da se i ovakvi primjeri javnog djelovanja političkog subjekta Demokratski Front, i kod same podnositeljke prijave, B.J., kao javne LGBTIQ aktivistkinje, izazvali osjećaj strahovanja za sopstvenu bezbjednost i posljedice koje ovakva izjava može da ima na njenu sigurnost i život u Podgorici. U prijavi se napominje da je ovu izjavu prenio i veliki broj domaćih portala, te da je ona izazvala komentare na društvenim mrežama i portalima koji su negativni ka LGBTIQ osobama.

⁷⁰ Prijava nevladine organizacije LGBT Forum Progres protiv političkog subjekta „Demokratski Front“ br. 17/2-1-224/19-7981/1 od dana 12.08.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Druga podnesena prijava⁷¹ Upravi policije odnosi se na dan 06.08.2019. godine, konkretno na izdato saopštenje političkog subjekta Demokratski Front, na zvaničnoj Facebook stranici partije. U ovom saopštenju, takođe se insinuirira postojanje „Soroševog radikalno fundamentalističkog gej lobija“ u Crnoj Gori za koje se dalje u saopštenju saopštava da je „nemoralan“ a zatim autori vežu postojanje „gej lobija“ za pojedine političke lidere šireći govor mržnje zasnovane na pretpostavljenim seksualnim orijentacijama.

Autori saopštenja dodatno u ovom tekstu predstavniku jedne političke partije pripisuju nadimak „pozadinac“ za koga ističu da čini „prvi ozvaničeni trougao na političkoj sceni Crne Gore“ što predstavlja jasnu diskriminaciju i netrpeljivost prema LGBTIQ osobama u državi. Na samom kraju, u prijavi se navodi da ovaj politički subjekt kroz saopštenje poziva određene političke subjekte da se „što više posvete izlječenju od grehova koji su ih obuzeli“ ističući da se „za individue iz ovog trougla, u našim manastirima čitaju posebne molitve i primjenjuju specijalne metode vraćanja u prvobitno duhovno i tjelesno stanje, kojeg su se odrekli za rad taštine prolaznosti i trenutnih izopačenosti“. Na same prijave se, kao i u prethodno opisanoj, navodi da ovakva javna izlaganja mogu dovesti LGBTIQ osobe u opasan položaj u Crnoj Gori.

Povodom ovog slučaja, nevladina organizacija LGBT Forum Progres, kroz svoju predstavnicu B.J., dana, 12.08.2019. godine izdala je i javno saopštenje/reagovanje⁷² koje prenosimo u cjelosti.

“REAGOVANJE POVODOM HOMOFOBNIH SAOPŠTENJA DEMOKRATSKOG FRONTA

Kao dugogodišnji borac za ljudska prava brojnih marginalizovanih grupa u Crnoj Gori i neko ko je više puta stao u odbranu Demokratskog fronta kada su trpjeli neosnovane napade, moram da kažem da sa duboko zgrožena serijom jeftinih, homofobnih saopštenja koja su nedavno pustili u javnost. Ja jako dobro razumijem da je već počela borba za sve političke poene koji se mogu skupiti uoči parlamentarnih i lokalnih izbora naredne godine, ali to ni najmanje ne opravdava bezočnu i bezobraznu zloupotrebu zajednice koja im ništa nažao nije uradila.

⁷¹ Prijava nevladine organizacije LGBT Forum Progres protiv političkog subjekta „Demokratski Front“ br. 17/2-1-224/19-7982/1 od dana 12.08.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁷² Saopštenje nevladine organizacije LGBT Forum Progres – od dana 12.08.2019. godine – dostupno na : https://www.vijesti.me/vijesti/drustvo/jokic-zgrozeni-smo-serijom-jeftinih-homofobnih-saopstenja-df-a?fbclid=IwAR0OoQyrjr1ZBTD_5c5H4q9_DJ4WYCtg-XoNRZtUrbjoe2ArRqXjftR8YVvkQ

Politički poeni se ne dobijaju preko grbače onih čija su osnovna ljudska prava i dostojanstvo ugroženi i pogaženi na svakom koraku, već vođenjem politike vrijedne poštovanja. Ova i ovakva politika DF-a to definitivno nije. Odavno nešto ogavnije i niže nisam pročitala i prosto ne mogu da vjerujem do kog nivoa je potonuo politički dijalog u Crnoj Gori. Umjesto da jedna parlamentarna partija svojim primjerom pokaže šta je kvalitetan politički dijalog, oni pribjegavaju jeftinom i primitivnom uličnom slengu i „suptilnim“ ličnim napadima na pojedince. Konačno, ne mogu a da se ne zapitam odakle DF-u toliko dubinskog znanja o dinamici homoseksualnih odnosa?

Apsolutno ne ulazeći u same navode DF-a i cilj koji su htjeli da postignu, kao i ne braneći one koji su napadnuti, ovo reagovanje samo ima za cilj da pokušam da zaštitim zajednicu za koju se godinama borim. Ne želim da nagađam da li neko jeste ili nije „pozadinac“ ili dio „Soroševog radikalno fundamentalističkog gej lobija“, što su po sebi karakteristične fraze koje koriste zalučeni teoretičari zavjere. Moje je da konstatujem da su danas podnijete prijave protiv Demokratskog fronta i lica koja potpisuju ova saopštenja, jer o ovakvim epsko-lirskim gadostima treba da sude i nadležni državni organi, te primjene antidiskriminaciono zakonodavstvo u punoj mjeri.

Još ću samo da zamolim za malo poštovanja i dostojanstva u odnosu prema LGBTIQ zajednici u Crnoj Gori, jer nam je dovoljno što trpimo diskriminaciju i nasilje gdje god se okrenemo i šta god da uradimo. Naš put i naši životi su dovoljno teški i bez toga da neko preko naših leđa lomi svoja koplja i rješava međuljudske i međupartijske probleme. Ne zaboravimo da je upravo tim LGBT Forum Progres a i dio LGBTIQ zajednice više puta stao rame uz rame sa organizatorima brojnih građanskih protesta, među kojima su i oni organizovani od strane DF-a. Ako mi, kao jedan strašni „gej lobi“ možemo da pokažemo ljudskost i solidarnost, zašto onda ne možete i vi?“

Slučaj brutalnog prebijanja trans aktiviste V.A. u Kolašinu

Dana 28.08.2019. godine, aktivista za prava transrodne zajednice LGBT Forum Progres a, ujedno i štićenik skloništa nevladine organizacije, brutalno je pretučen od strane tri počinioca, ispred svoje kuće u Mateševu. U nastavku slijedi izjava⁷³ iz zapisnika o obavještenju prikupljenom od građanina Uprave policije – OB Kolašin.

⁷³ Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina V.A. Uprave Policije – OB Kolašin – od dana 29.09.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Radi pojašnjenja, u samoj izjavi navode se inicijali A.M. kada je u pitanju podnositelj prijave, dok se u ovom slučaju koristi odabrano ime V.A. imajući u vidu da Uprava policije pri zaprimanju prijave mora koristiti legalno ime osobe kako je naznačeno u ličnom dokumentu. Imajući u vidu činjenicu da je podnositelj prijave trans muškarac u postupku prilagođavanja pola rodu, autori će koristiti inicijale V.A. koji odgovaraju odabranom imenu i rodnom identitetu podnosioca prijave.

Izjava upravi policije slijedi:

„Od 21.08.2019.god. boravim u porodičnoj kući mog poč. oca, koja je locirana u selu Mateševo, nadomak Kolašina. U toj kući boravim sam, a to s obzirom da sam u procesu medicinskog prilagođavanja pola i transrodnom statusu. Obzirom da se radi o posebnim medicinskim zahvatima gdje je potrebna i odgovarajuća psihička stabilnost to sam mir našao u kući poč. oca.

Za vrijeme boravka na Mateševu nisam imao problema bilo koje vrste sve do dana 28.08.2019. god. i to za vrijeme dok sam spavao u dnevnoj sobi porodične kuće.

Naime, negdje oko 23,00h probudio sam se usled kucanja na ulaznim vratima kuće kada sam pomislio da je moj stric, gdje ustajem i odmah otključavam ulazna vrata koja sam pritom oškrinuo nekih 10-ak cm, da bi me u tom momentu, neko meni NN lice muškog pola zgrabilo rukom za majicu i izvuklo ispred kuće na terasu. Tada sam primjetio tri NN lica muškog pola. Ozirom da kuća nije snadbijevana el. energijom, a da seoska rasvjeta nije radila kao i da se sve dešavalo u potpunom mraku ja sam pao na koljena na pločnik terase ispred kuće, tada mi je jedno lice zadalo udarac, mislim otvorenom šakom u predjelu desne strane lica. Čuo sam galamu, smijeh i neko od tih lica je reklo << nećeš se ti pederčino ovuda šetati >>. Tom prilikom su mi uputili i neke pogrdne psovke <<jebem ti sve mrtvo, gade>> Sjećam se da je takođe neko izgovorio neku pogrdnu riječ koju sam čuo sinoć i nekada davno a termin se odnosi na neplodnost i potiče iz Vasojevića nešto u smislu <<lojavče>>. Jednog od tih lica sam braneći se uhvatio za međunožje da bi me drugo lice uhvatilo za majicu i pljunulo u lice, rekavši <<pederčino gadna, puštite ga idemo>>. Oni tada odlaze ali ja ne znam u kom pravcu i da li su koristili vozilo a ja sam ostao na pločniku terase.

Sjećam se da sam ušavši u hodnik kuće peškirom brisao krv sa sebe i pozvao policiju na 122 kojima sam saopštio da sam V.A. od oca M.

Naprijed opisana NN lica bih opisao kao tri lica muškog pola, čiju starost ne mogu precizirati, bili su krupnije građe i svi iznad 180 cm visine. Njihove likove nisam vidio niti bih mogao opisati njihov lik, niti ih prepoznati jer je bio potpuni mrak.

Naglasak definitivno nije bio podgorički, već mi je kroz te psovke djelovao kao naglasak koji koriste Rožajci, a ne otklanjam mogućnost da su te osobe i negdje iz mog okruženja – Mateševa. Ne mogu opisati ni njihovu garderobu, osim što se sjećam da je jedan imao neki mekani duks, a da je drugi imao nešto metalno poput burme ili sata na ruci, jer sam hladnoću tog materijala osjetio kada me je ta osoba uhvatila za nadlakticu. Napomenuo bih da je moj vid izuzetno loš, a naočare sam zaboravio u podgorici a obzirom na tu činjenicu da je potpuni mrak to je sasvim logično što ne mogu dati bliži opis napadača.“

Kako se dalje u prijavi navodi V.A. je objasnio da smatra da je motivacija napada činjenica da je trans aktivista LGBT Forum Progres, te da su napadači htjeli da ga prepadnu i upozore samim napadom.

U nastavku slučaja, Uprava policije je dana kontaktirala oštećenog V.A. saopštivši mu da su istražnim radnjama došli do identiteta potencijalnih počinitelaca samog slučaja. Tom prilikom, Uprava policije je pitala oštećenog V.A. da li želi da učestvuje u postupku prepoznavanja okrivljenih, što je V.A odbio, potvrdivši navode iz prijave da mu okolnosti okruženja samog napada, uzimajući činjenicu u obzir da je bio mrak i da nije uspio bolje pogledati napadače.

Iz Uprave policije je 02.09.2019. godine saopšteno da su Kolašinci S.K (33), R.V (30) i B.V. (30) uhapšeni su zbog sumnje da su 28. avgusta 2019. godine u Kolašinu izvukli iz kuće, a potom pretukli transrodnu osobu. Kako je javnosti saopšteno iz Uprave Policije, uhapšena lica su uz krivičnu prijavu privedeni nadležnom tužiocu.

Nadležni tužilac Osnovnog državnog tužilaštva kvalifikovao je djelo kao nasilničko ponašanje iz člana 399 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Na saslušanju⁷⁴ pred Osnovnim državnim tužilaštvom u Kolašinu, održanom dana 17.09.2019. godine, u postupku protiv K.S., R.V. i B.V. zbog gore pomenutog krivičnog djela, započeto je u 11:00 časova u prostorijama Osnovnog državnog tužilaštva u Kolašinu, prisustvovali su okrivljenih sa braniocima.

⁷⁴ Zapisnik o saslušanju svjedoka broj Kt.85/19 od 17.09.2019. godine – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

U svojoj izjavi pred tužilaštvom V.A. je naveo da od 21.08.2019. godine boravi u porodičnoj kući svog oca, koja se nalazi u mjestu Mateševo u blizini Kolašina. U toj kući, kako navodi, boravio je sam, imajući u vidu da je u procesu medicinskog prilagođavanja pola i transrodnom statusu. Kako navodi dalje u izjavi, s obzirom da je riječ o posebnim i teškim medicinskim zahvatima za koje mu je potrebna odgovarajuća psihička stabilnost, navodi da je svoj mir pronašao u porodičnoj kući pokojnog oca. Navodi, da za vrijeme boravka u toj kući nije imao nikakvih problema, osim da se za desilo da je dana kada je napadnut, neko izbacio srednji prst kroz prozor golfa III bijele boje.

Zapisnikom se konstatuje da je oštećenom V.A. pozlilo, pa je saslušanje prekinuto dana 17.09.2019. godine i nastavljeno dana 24.09.2019. godine.

Nastavku saslušanja prisustvuju svjedok-oštećeni V.A. i branioci osumnjičenih K.S. i R.V., a naknadno je saslušanju pristupila i braniteljica oštećenog B.V.

Svjedok oštećeni V.A. ponovio je izrečeno u prijavi Upravi policije, sa dodatkom da je nakon samog događaja dobijao prijetnje i da mu je nuđen novac kako bi povukao prijavu, ali iz ličnih razloga nije odgovorio na pitanje tužioca o identitetu stranke koja je nudila novac i iskazala prijetnje.

Na pitanje branioca osumnjičenog K.S. o akcentu govora osumnjičenih, svjedok-oštećeni V.A. istakao je da mu je poznat mentalitet Bara Kraljskih i okoline, da zna kako govore ljudi sa tog podneblja, tačnije da mu je poznata ta vrsta akcenta, pa se izjašnjava da je akcentat koji je čuo te večeri sličan akcentu koji koriste ljudi iz Bara Kraljskih, te je ponovo pojasnio da je taj akcentat bio prenaplašen, da je jedno od lica koji su ga napali pričalo kao kroz nos, „kao da ima jabuku u grlu“. Ta lica, kako je naveo, ne bi prepoznao osim glasovno.

Na pitanje branioca osumnjičenog B.V. svjedok ističe da je te večeri legao oko 21:00 časova, da ga je majka zvala u 23:32 časa, i da se na taj poziv nije odazvao, već da je sa njom imao komunikaciju u 23:53 časa.

Na posebno pitanje branioca osumnjičenog R.V., svjedok ističe da je iste večeri zvao policiju na broj 122, da je dobio CB Podgorica, te da službenici policije nijesu najbolje shvatili da je on napadnut. Nakon toga, kako navodi, kontaktirao je P.T. iz Uprave policije, objasnio joj šta se dogodilo, a inspektor OB Kolašin ga je posjetio ujutro u 11:00 časova. U ostatku izjave svjedok oštećeni ostao je pri svojoj izjavi datoj Upravi policije.

Na samom kraju, dodaje da smatra da je potrebno pravnu kvalifikaciju djela usmjeriti u pravcu zločina iz mržnje i dodatno proširiti na krivično djelo upad na privatni posjed. Takođe, svjedok oštećeni se pridružio krivičnom gonjenju i naveo je da će imovinskopравни zahtjev opredjeliti u toku postupka.

Do zaključenja rada na ovoj publikaciji, slučaj nije okončan.

Nastavak slučaja – Nikšić Pride

Četvrta godina pravne borbe za ostvarenje prava na mirno okupljanje članova organizacija LGBT Forum Progres, nastavlja se i u 2019. godini. U nastavku predstavljeno je saopštenje nevladine organizacije Akcija za ljudska prava koje na detaljan način obrazlaže nove razvoje u samom slučaju:⁷⁵

„Posle odluke Ustavnog suda iz septembra prošle godine o tome da je zabranom skupa u Nikšiću 2015. godine prekršeno pravo na mirno okupljanje članovima organizacija LGBT Forum Progres i Hiperion, Vrhovni sud je ponovo odlučivao o zabrani skupa. Iako je ovog puta prihvatio argumentaciju tužilaca koju je potvrdio Ustavni sud, Vrhovni sud je ukinuo odluku Upravnog suda kojom je podržana zabrana skupa i predmet vratio tom sudu na ponovno odlučivanje, iako je mogao da odluku preinači i trajno okonča ovaj sudski proces koji je već predugo trajao.

U ovom predmetu je Akcija za ljudska prava zastupala LGBT Forum Progres i Hiperion, organizatore planiranog skupa u Nikšiću koji je policija zabranila.

„Očekivali smo da Vrhovni sud preinači odluku Upravnog suda i tako okonča ovaj postupak u kome je Ustavni sud već utvrdio da Uprava policije, MUP, Upravni sud i Vrhovni sud nijesu postupali u skladu s evropskim standardom slobode okupljanja. Ukidanje odluka i vraćanje na ponovno odlučivanje o pravnom pitanju koje je riješeno odlukom Ustavnog suda, i koju je prihvatio Vrhovni sud, znači da se konačno ostvarivanje prava tužilaca i dalje bespotrebno odugovlači i dovodi u pitanje. Ovaj slučaj je već pokazao da je pravna zaštita prava na mirno okupljanje u Crnoj Gori neefikasna i da nije u skladu s evropskim standardom koji traži da se o zabrani skupa hitno odluči do

⁷⁵ Saopštenje nevladine organizacije Akcija za ljudska prava – dostupno na : <http://www.hraction.org/2019/01/13/13-1-2019-slucaj-krsenja-prava-na-mirno-okupljanje-lgbt-zajednice-u-niksicu-ponovno-odlucivanje-o-vec-utvrdenom-krsenju-prava-nije-djelotvorna-pravna-zastita/>

planiranog događaja”, ističe Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica Akcije za ljudska prava.

Bojana Jokić, LGBT Forum Progres: ”Podsjećamo da je od dana zabrane skupa u Nikšiću, čime je nama organizatorima povrijeđena sloboda okupljanja, do danas prošlo više od pune tri godine. I sada, umjesto da Vrhovni sud završi konačno taj postupak, to se ponovo odlaže i čini neizvjesnim. Ono što se ovim ukidanjem i ponovnim odlučivanjem svakako ne može postići jeste da se nama vrate tri godine čekanja da ostvarimo pravo na mirno okupljanje za zaštitu prava LGBT osoba u Nikšiću. U krajnjem, Uprava policije ne može sad da odluči da nam odobri da održimo skup 2015. godine kad smo ga planirali, pa se postupanje i Vrhovnog suda u tom pravcu čini besmislenim.”

Podsjećamo da je Ustavni sud Crne Gore 24.9.2018. utvrdio da je zabranom održavanja skupa u Nikšiću iz bezbjednosnih razloga, zbog prijetnji navijača i Komunističke partije, podnosiocima ustavne žalbe, organizacijama LGBT Forum Progres i Hiperion, povrijeđena sloboda mirnog okupljanja, garantovana članom 52 Ustava Crne Gore, članom 11 Evropske konvencije o ljudskim pravima i članom 21 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Ustavni sud nije prihvatio stav Vrhovnog suda Crne Gore o tome da država u ovom slučaju ima ”široko polje slobodne procjene” da zabrani skup, već je zaključio da zabrana nije bila nužna u demokratskom društvu i da grupama koje prijete nasiljem ne smije biti dozvoljeno da uguše slobodu mirnog okupljanja.“

Prijetnje i komentari upućeni putem društvenih mreža povodom vijesti o krštenju transrodnog mladića

Vijest o krštenju transrodnog mladića u Saobornom hramu u Podgorici, objavljena je u gotovo svim crnogorskim, regionalnim ali i u nekoliko svjetskih medija. Medijski portali, su putem svojih stranica na društvenoj mreži Facebook prenijeli ovu vijest, što je izazvalo veliki broj komentara zainteresovane javnosti. Tim nevladine organizacije LGBT Forum Progres za praćenje govora mržnje na internetu, registrovao je 19 uvredljivih i prijetećih komentara koji su dana 14.11.2019. godine prijavljeni Upravi policije.

U nastavku predstavljen je pregled komentara postavljenih od strane 19 lica.

Izvjesci S.Đ. je putem svog profila na društvenoj mreži Facebook, objavio komentar⁷⁶sljedeće sadržine: „*Da sam naj pametniji, poludio bih. Sad nam se nasi djedovi (cestiti ljudi, pravislavci) u grobu prevrću ko nosi crnogorsko o-dijelo !*“.

Izvjesci P.S. je objavio komentar⁷⁷sljedeće sadržine: „*Opet se srbi pičkaraju u crnogorskoj nošnji sa četiri S na kapu i traži blagoslov od rista da mu kurac poraste.... Dokle više ovako.....*“.

Izvjesci S.Š. je postavio komentar⁷⁸sljedeće sadržine: „*Da je kojim slucajem drugi mitropolit za ovo dao blagoslov, bilo bi osude, sram vas bilo, sram te bilo i ko ti dade crnogorsku nosnju da obuces!*“.

Lice sa profilom pod inicijalima M.D., postavila je komentar⁷⁹sljedeće sadržine: „*Pu je.... Vam sortu blesavu a bolesna djeca kojoj treba pomoći nemaju mogućnost operacija al zato nek ima ovo koje ne znam kako da nazovem!!*“

Izvjesci M.D. je putem profila na društvenoj mreži Facebook objavio komentar⁸⁰sljedeće sadržine: „*Ako mu-joj je mitropolit dao blagoslov onda je trebao lijepo posavjetovat da ne kalja lijepu našu Crnogorsku nosnju jer se zna ko je nju nosio i za koje namjere !!!! Bolesti se ne treba rugati I posprdivati. Zalosno je što ovo bolesno dijete, prvenstveno mitropolit nije posavjetovao da samim ovim činom (oblačeći nacionalnu nošnju i isticanjem u javnosti) dovodi sebe u nezgodnu situaciju kao što mu-joj se desilo u Kolasin da ga-je nepoznate osobe prebiju. Sa druge strane ja ovo gledam sve kao što mu-joj se desilo u Kolasin da ga-je nepoznate osobe prebiju. Sa druge strane ja ovo gledam sve kao jednu stranu marketinga, sticanja popularnosti!!!!Mitropolit koji je od 1 dana bio veliki kritičar ipak je popustioi dao blagoslov za ovaj čin!!!!...*“

⁷⁶ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16588/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁷⁷ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16589/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁷⁸ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16590/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁷⁹ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16596/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁰ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16595/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Izvjeshni N.C.D. objavio je komentar⁸¹sljedeće sadržine: „Kakvi su to roditelji koji su dozvolili da im dijete mijenja pol..sacuvaj Boze ovog pomodarstva..ovih sotona..vampira...“

Izvjeshni J.K. je na društvenoj mreži Facebook, objavio komentar⁸²sljedeće sadržine: „To niđe odkad je svijeta i vijeka nije urađeno i dozvoljeno bez kod nas, jeba Vam svima pas mater..... To je bolje...A imaju institucije i bolnice za te osobe a ne još da se firmiraju i prave buku nizašto..... Pi“.

Izvjeshna D.K.S. putem svog profila objavila je komentar⁸³sljedećeg sadržaja: „Crna Gora ne može da potone vise, ovim je dotakla dno. Bilo je pitanje vremena kada će se ovo desiti i da upletu i crkvu. Sljedeće je vjenčanje... skrnavljenje crkve, Boga, i svega što je sveto!“.

Lice sa profilom G.M. objavilo je komentar⁸⁴sljedeće sadržine:“kao prvo biblija strogo osuđuje homoseksualnost a drugo treće.... nije ni čudo da ga je krstila osoba koja ne prati biblijska načela da krsti istu. Krštenje znači svjedocanstvo pred ljudima da je osoba krenula slijediti Hrista.kostace rista ova sprdna jedan Dan..“

„treba prvo da se pokaje da prestane da bude trandza pa onda u pokajanju da se krsti. Nije kriv momak što mu risto nije prvo procita malo bibliju prije krštenja.nije stvar u medijima I narodu već se ne postuje biblijski kodeks.“

Lice sa profilom B.C.A. postavilo je komentar⁸⁵sljedeće sadržine: „E ambisalo se sve i sa jednim i ovim što je krst stavlja na njega,pu sotone...“

Izvjeshni B.M. objavio je komentar⁸⁶sljedeće sadržine: „Bolest ne znam što ovo gurate jel zbog para ili neceg drugog vala vam je vijst upm svaki dan se poneko krsti ali o tome ne pisete. Ja sam za mir i ljubav al ovo što vi i pored vas

⁸¹ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16594/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸² Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16593/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸³ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16592/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁴ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16591/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁵ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16587/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁶ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16586/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

drugi portali gurate jpm pustite da zivimo normalno evo i ja podjoh na moracu danas da pecam pa nidje vijesti jpmdvj“.

Lice sa profilom A.M.D.S. postavilo je komentar⁸⁷sledeće sadržine: „*Skidaj tu nosnju devojcice“.*

Izvjescna J.V.M. objavila je komentar⁸⁸sledeće sadržine: „*Ja bi njega-nju u trans Sibirski logor“.*

Lice sa profilom R.O. objavilo je komentar⁸⁹sledeće sadržine: „*Serem ti se u to krstenje sta je sa ovim narodom boze baci ciglu i budi precizan.“*

Lice sa profilom P.D. objavilo je komentar⁹⁰sledeće sadržine: „*Ovo je pidmetačina Rista Radivića...pristao je da ga krsti pod uslivom da bude u Crnogorsku nošnju...a što je drugo nego da bi je osramotio...srsmotna bogobitina...“*

Izvjescni S.S. objavio je komentar sledeće⁹¹ sadržine: „*Svak ima pravo da udje u carstvo nebesko i da bude dio Hristovog stada i da se krsti a sad sto je on ili ona izopaceno i poremeceno to je drugo...“.*

Lice sa profilom S.M. objavio je komentar⁹²sledeće sadržine: „*E neka smo i to docekali, da nam se I trandze zajžklinju nisam krsta mi...“.*

Izvjescna T.L. je objavila komentar⁹³sledeće sadržine: „*Ma ovo je laž, idiot idiotski je popljuvao sveto mjesto,pa se čudi što je isprebijan. Stoka!!! Ma i on i ta Bojana su ovim pokazali da vecih boleština nema na ovim prostorima“.*

⁸⁷ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16585/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁸ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16584/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁸⁹ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16578/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁹⁰ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16579/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁹¹ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16580/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁹² Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16581/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

⁹³ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16582/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

Izvesno lice I.V. objavilo je komentar⁹⁴sledeće sadržine: „*Ma pogledaj samo po internetu kako izgledaju te nakaze, prave sluge nepomajanika...“*“*Krst im Gospodnji studio, bestidno je sto ucini ovaj pop!*“.

Imajući u vidu činjenicu da su prethodno opisane prijave podnesene Upravi policije na samom kraju projektom definisanog projektnog perioda, do završetka rada na publikaciji, nije bilo povratne informacije o njihovom statusu.

⁹⁴ Prijava Upravi policije od 14.11.2019. godine – broj 17/2-1-240/19-16583/1 – Arhiva organizacije LGBT Forum Progres

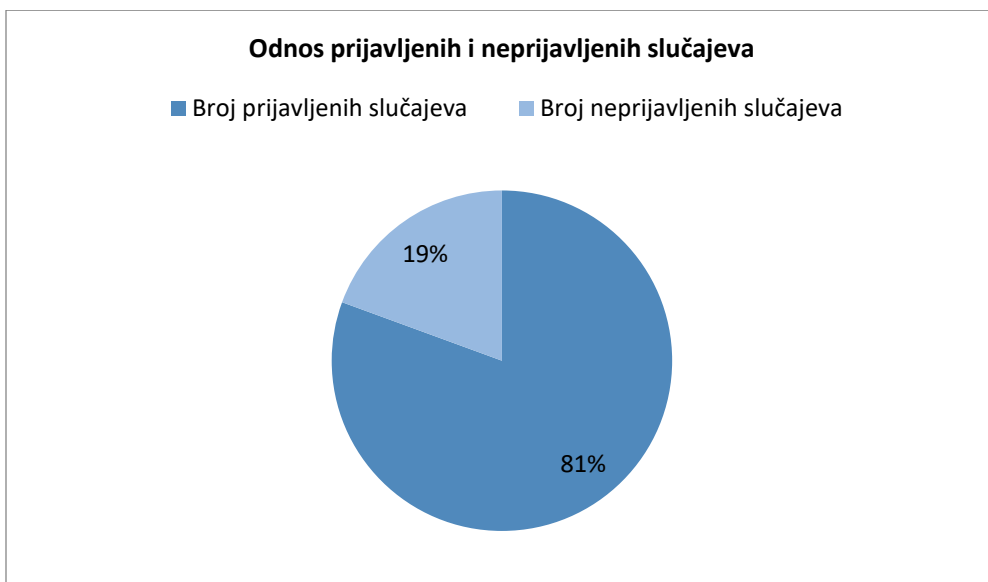
STATISTIČKA OBRADA SLUČAJEVA U POSMATRANOM PERIODU PROJEKTA

Grafikon 1: Pregled slučajeva po tipu

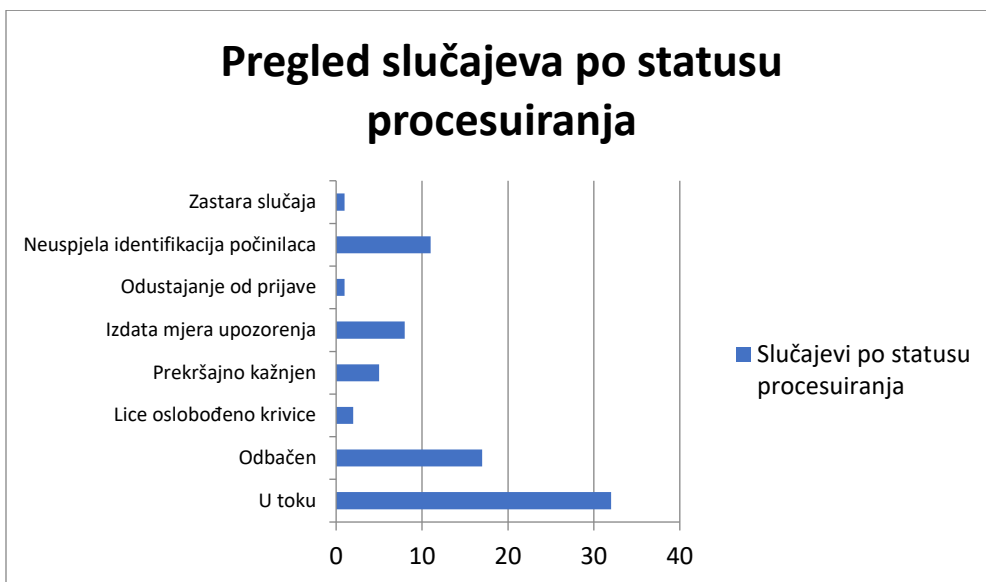
Ukupno 103 slučaja su obrađena ovom publikacijom, a na grafikonu iznad prikazan je pregled arhiviranih slučajeva po osnovu tipa. Kao što je jasno prikazano u grafikonu, najzastupljeniji broj prijavi podnije je povodom vrijeđanja LGBTIQ zajednice putem društvenih mreža, ukupno 67 prijavi. Sledeći najzastupljeniji tip registrovanih i obrađenih slučajeva jesu prijetnje upućene LGBTIQ zajednici, ukupno 11 slučajeva, praćeni slučajevima porodičnog nasilja, gdje je registrovano ukupno 4 slučaja u posmatranom periodu. Zatim, po 3 slučaja registrovana su u sljedećim tipovima: diskriminacija na radnom

mjestu, ucjena članova/ica LGBTIQ zajednice, podrška pri traženju azila, kao i vrijeđanje LGBTIQ zajednice od strane političkih subjekata. Po 2 obrađena slučaja registrovana su kada je u pitanju diskriminacija u kontekstu odbijanja usluge LGBTIQ zajednici kao i u pružanju pravne pomoći pri rješenju bora- višnog pitanja. Na samom kraju, kada su u pitanju prebivanje LGBTIQ osoba, zaštita identiteta LGBTIQ osoba, upad u službene prostorije LGBTIQ organi- zacija, vršnjačko nasilje i sloboda okupljanja LGBTIQ osoba, registrovano je i obrađeno po 1 slučaj.

Grafikon 2: Broj prijavljenih slučajeva u odnosu na broj ukupno registrovanih slučajeva

Kada je u pitanju odnos između prijavljenih i neprijavljenih slučajeva, od u- kupno registrovanih slučajeva, može se zaključiti da je i dalje prisutan veliki stepen nepovjerenja u institucije, odnosno strah od institucionalnog autova- nja, te je od ukupnog broja od 103 slučaja, samo 81%, odnosno 83 slučaja zaista procesuirano pred institucijama pravosudnog sistema. Ovaj podatak, iako bolji u odnosu na prethodne godine, ukazuje i na potrebu kontinuiranog rada na izgradnji povjerenja LGBTIQ zajednice ka institucijama sistema.

Grafikon 3: Broj prijavljenih slučajeva po statusu procesuiranja

Kada uzmemo u obzir slučajeve prijavljene Upravi policije, grafikon iznad prikazuje ishode, odnosno statuse slučajeva po statusu procesuiranja. Radi pojašnjenja, slučajevi koji čine podatke predstavljene u grafikonu su prijavljeni slučajevi Upravi policije. Nekoliko opisanih slučajeva u publikaciji kao što su slučajevi zahtjeva za dobijanje azila, rješenja boravišnog pitanja i zaštite identiteta nijesu uključeni u ovaj grafikon.

Najveći broj prijavljenih slučajeva u toku posmatranog perioda projekta je i dalje u toku. Ukupan broj od 32 slučaja u toku posmatranog perioda nije imao svoje pravosnažno rješenje. Ukupno 17 prijavljenih slučajeva je odbačeno kao neosnovano, odnosno saopšteno je da nema elemenata bića djela koja se gone po krivičnoj ili prekršajnoj osnovi.

U 11 prijavljenih slučajeva službenici Uprave policije nijesu uspjeli identifikovati počinioce, uprkos činjenici da je u svim slučajevima upravi policije dostavljena prpratna dokumentacija koja je sadržala podatke o profilima samih počinitelaca na društvenim mrežama.

U ukupno 8 slučajeva, ustanovljeno je da nema elemenata bića krivičnih djela kao ni prekršajnih djela koja se gone po službenoj dužnosti, ali je i pored toga Uprava policije izdala mjeru upozorenja počiniocima.

Ukupno 5 slučajeva u toku posmatranog perioda pravosnažno je okončano, a sva lica su novčano kažnjena.

U 2 analizirana slučaja došlo je do pravosnažnog oslobođenja od krivice, u jednom slučaju je došlo do zastarijevanja i u 1 slučaju došlo je do odustajanja od same prijave.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE

Kontinuiran rad na obradi, arhiviranju, ali i zastupanju značajnog broja slučajeva učinjenih na štetu crnogorske LGBTIQ zajednice značajno pomaže i proces definisanja različitih problema ili propusta, kao i drugih negativnih pojava koje mogu biti uključene u sami proces pravnog procesuiranja slučajeva. U ovom, finalnom dijelu, kreiran je prostor za predlaganje potencijalnih rješenja kako bi se u budućnosti otklonili svi potencijalni negativni pristupi u pocesuiranju slučajeva.

Motivacija LGBTIQ osoba za podnošenje prijave i povećanje povjerenja u crnogorski pravosudni sistem

Analiza slučajeva obrađenih u posmatranom periodu pokazala je da je od ukupnog broja registrovanih i obrađenih slučajeva 76% prijavljeno pravosudnim institucijama. Prilikom rada na slučajevima i pružanju pravne pomoći veliki broj LGBTIQ osoba, korisnika pravne pomoći realizovane u sklopu projekta iskazalo je brigu i strah od takozvanog „institucionalnog autovanja“. Institucionalno autovanje podrazumijeva deklarisanje svoje seksualne orijentacije ili rodnog identiteta podnositelja/ke prijave institucijama sistema, prilikom podnošenja same prijave. LGBTIQ osobe konkretno u ovim slučajevima iskazuju brigu povodom zaštite identiteta, odnosno namjernog ili nenamjernog otkrivanja seksualne orijentacije ili rodnog identiteta u sklopu same institucije kojoj se prijava podnosi. U nekoliko prethodnih slučajeva u toku prethodne decenije, registrovan je određen broj slučajeva u kojima je tokom prijava došlo do propusta pri zaštiti identiteta, što je za posljedice imalo nenamjerno deklarisanje podnosilaca prijave u njihovom užem ili širem okruženju.

Ova pojava za rezultat ima smanjenje broja prijavljenih slučajeva u odnosu na broj registrovanih slučajeva.

Autori su mišljenja da je neophodno nastaviti sa aktivnostima kontinuirane izgradnje povjerenja LGBTIQ zajednice u institucije sistema, primarno u Upravu policije kao, obično, prvu instancu sa kojom LGBTIQ osobe imaju kontakta prilikom prijavljivanja slučaja.

Jedna od preporuka autora jeste nastavak rada sa zajednicom, u kontekstu održavanja radionica i pružanja različitih edukativnih sadržaja kako bi se članovima i članicama zajednice detaljno predstavile procedure i protokoli rada Uprave policije sa LGBTIQ zajednicom. Nastavak održavanja ovih aktivnosti

rezultirao je uvećanjem broja podnesenih prijava što je jasan indikator i povećanja povjerenja. Sa druge strane, inicijativa kao što je tim povjerenja između uprave policije i LGBTIQ zajednice, čine rad Uprave policije transparentnijim i pristupačnijim samoj zajednici.

Poboljšanje saradnje između civilnog sektora i institucija sistema povodom razmjene informacija o slučajevima nasilja, diskriminacije i zločina iz mržnje upućenih LGBTIQ osobama

Značajno iskustvo rada nevladine organizacije LGBT Forum Progres na polju prikupljanja i arhiviranja podataka o slučajevima nasilja, diskriminacije, zločina i govora iz mržnje prema LGBTIQ osobama, kontinuirano se unapređivalo u periodu protekle decenije. Prilikom izrade ove publikacije, ustanovljeni su određeni zastoji u protoku informacija o samim slučajevima, koji potencijalno mogu izazvati kašnjenje u izvještavanju o slučajevima. Ovakva kašnjenja imaju direktnog uticaja na objavljivanje zbirnih publikacija i informacija o slučajevima, i poslijedično, činjenjem samih slučajeva dostupnim javnosti.

Preporuka autora je za organizacije civilnog sektora jeste kreiranje inicijative namjenjene timu povjerenja, kao i tužilaštvima i sudstvu, za uspostavljanje redovnog dijeljenja informacija na mjesečnom ili dvomjesečnom nivou.

Ovakav pristup bio bi moguć kroz kreiranje posebne forme za izvještavanje koju bi službenici institucija sistema bili u obavezi interno prikupljati i dostavljati zainteresovanim organizacijama civilnog društva, za potrebe redovnog monitoringa rada na slučajevima. Ovakav, proaktivni pristup omogućio bi redovnu informisanost o statusima samih slučajeva, eventualno blagovremeno reagovanje u slučaju da je došlo do potencijalnih propusta u postupku procesuiranja i na samom kraju, blagovremeno prikupljanje podataka neophodnih za izradu publikacija ovog tipa.

Neusaglašenost u praksi sudova za prekršaje

Prilikom obrade prekršajno kvalifikovanih slučajeva, odnosno u nadležnosti Sudova za prekršaje, autori su u više navrata primjetili neusaglašenost u praksi prilikom procesuiranja. U određenom broju slučajeva, u gotovo istim okolnostima, kada su u pitanju prijetnje učinjene na štetu LGBTIQ zajednice, određene sudije Suda za prekršaje prepoznaju određene izraze i jezičke formulacije kao prijetnje, dok u drugim, gotovo identičnim slučajevima,

sudije eksplicitno navode da korišćeni jezik ne može biti shvaćen kao prijetnja, te nema govora o ugoržavanju bezbjednosti. Drugi identifikovani problem jeste činjenica da se u gotovo istovjetnim slučajevima javni prostor kategoriše različito. Naime, u određenom broju prijava, društvena mreža Facebook se prihvata kao javna platforma i samim tim se pravno tumači kao javan prostor, podležući time različitim članovima Zakona o javnom redu i miru. Sa druge strane, kao što su čitaoci publikacije mogli vidjeti, u određenom broju slučajeva, društvene mreže se eksplicitno odbacuju kao prostori javnog djelovanja, što je činjenica koja dovodi do odbacivanja samog slučaja. Na samom kraju, u određenom broju slučajeva primjećeno je da se isti odbacuju uslijed nepostojanja direktnog obraćanja pojedincu, već se uvrede ili prijetnje iz slučaja odnose na određenu grupu ljudi.

U nekoliko desetina prethodno obrađenih slučajeva, indirektno prijetnje su karakterisane kao prijetnje, bez obzira na to što se odnose na čitavu LGBTIQ zajednicu, a ne na pojedinca/ku koji podnose samu prijavu. Ove neusaglašenosti u praksi predstavljaju problem na koji je nevladina organizacija LGBT Forum Progres nebrojeno puta ukazivala u svom javnom djelovanju, direktnoj komunikaciji sa pravosudnim organima i u prethodnim publikacijama. Autori su mišljenja da je neophodno poboljšati komunikaciju sa sudovima za prekršaje i kroz praktične radionice, seminare i analize konkretnih slučajeva, ukazati na postojeći problem i samim tim pristupiti što hitnijem rješenju istog.

Poštovanje rodnog identiteta u slučajevima u kojima su žrtve transrodne osobe

Prilikom obrade slučaja transrodnog mladića fizički napadnutog u Kolašinu, na pragu porodične kuće, primjećeno je nepoštovanje rodnog identiteta podnosioca prijave prilikom pravnog procesuiranja slučaja. Naime, kao što je i naglašeno u samoj obradi slučaja, mladić u pitanju je u fazi prilagođavanja pola rodnom identitetu, ali uslijed činjenice da crnogorski zakoni ne dozvoljavaju izmjenu markera pola u ličnim dokumentima dok se ukupan proces tranzicije ne završi, službenici pravosudnog sistema su u obavezi da koriste ime i pol koji je naveden u zvaničnim dokumentima.

Imajući u vidu činjenicu da proces tranzicije, koji se sastoji od tri dijela (psihološke procjene, hormonske terapije i operativnog dijela) može trajati i po nekoliko godina, transrodne osobe često su nezaštićene i njihov identitet se ne poštuje u toku samog procesa. U ovakvoj situaciji se upravo i našao napadnuti transrodni mladić u toku zvaničnog saslušanja pred Tužilaštvom,

činjenicom da se njegov rodni identitet nije poštovao, već su mu se predstavnici Tužilaštva obraćali koristeći njegovo ime i rodni identitet dodijeljen na rođenju. Imajući u vidu da je transrodna zajednica i jedna od najugroženijih u LGBTIQ spektru, autori su mišljenja da je neophodno uspostaviti tranzicione procedure i protokole za osobe koje su u procesu prilagođavanja pola rodnom identitetu.

Korišćenje pogrešnog imena i rodnog identiteta često može biti traumatično po pojedince i dodatno pogoršati psihološko stanje u slučaju da su ove osobe ujedno i žrtve nasilja. S tim u vezi, kao autori, cijenimo da je neophodno uraditi više na povećanju kapaciteta predstavnika pravosudnih organa u vezi sa poštovanjem rodnog identiteta transrodnih osoba, kako bi sami postupci dobili karakter poštovanja individualnih identiteta. Na ovaj način, proaktivno bi se djelovalo i na povećanje povjerenja transrodnih osoba u institucije, a pozitivna iskustva bi ohrabrila pripadnike/ce zajednice da prijavljuju incidente.

Uloga medija i medijskih pritisaka na brzinu rasvjetljivanja slučaja

Obrada slučajeva u kontekstu dužine trajanja predmeta, slično prethodnim publikacijama, pokazala je da postoji korelacija između brzine rasvjetljavanja slučaja i medijske pažnje koju sami slučaj izaziva u javnosti. U publikaciji, ovu tezu potvrđuje i prethodno opisani slučajevi napada na transrodnog aktivistu u toku kojeg su napadači identifikovani u roku od nekoliko dana od samog napada, kao i napad na aktivistu LGBT Forum Progresu u kojem je napadač identifikovan u izuzetno kratkom roku. Koliko god da je pohvalno i poželjno brzo djelovanje policijskih službenika u postupanju, ono mora biti nezvezano za količinu medijske pažnje koju sami pritisak izazove.

LGBTIQ zajednica, mišljenje je autora, mora biti zaštićena i mora joj biti garantovano profesionalno procesuiranje od strane Uprave policije, u punom kapacitetu, bez obzira na to da li ovi pripadnici/e LGBTIQ zajednice imaju podršku nevladinih organizacija ili medija. U pomenutim slučajevima, veliki broj medija prenio je informaciju o napadima, te je značajan broj organizacija civilnog društva kao i javnih ličnosti osudio same napade. Međutim, velika većina slučajeva ne dobije ovakav odjek u javnosti, i dužina trajanja postupka značajno je veća. Jednak pristup u procesuiranju slučajeva, profesionalnost i puna pažnja Uprave policije, mora biti zagantovana kada je u pitanju procesuiranje svih slučajeva. Publikacije prikupljanja i monitoringa slučaja,

omogućavaju analizu velikog broja predmeta, što dalje omogućava uočavanje pozitivnih ali i negativnih šablona kada je u pitanju samo procesuiranje.

Problem nemogućnosti identifikacije počilaca govora mržnje i prijetnji učinjenih na društvenim mrežama

Prilikom obrade slučajeva vrijeđanja i prijetnji upućenih pripadnicima/cama LGBTIQ zajednice, primjećeno je da u značajnom broju slučajeva Uprava policije nije uspjela identifikovati počinioce. Tim nevladine organizacije LGBT Forum Progres za praćenje slučajeva govora mržnje i prijetnji upućenih LGBTIQ zajednici na internetu, prilikom podnošenja svake individualne prijave, u priložnoj dokumentaciji, Upravi policije dostavlja link profila počilaca na društvenoj mreži, kao i slike samog lica ukoliko su dostupne. Autori su mišljenja da je jednostavnim istražnim radnjama moguće doći do identiteta počilaca i da broj slučajeva u kojem nije bilo moguće izvršiti identifikaciju počilaca potvrđuju činjenicu da je neophodno nastaviti sa specijalizovanim obukama službenika Uprave policije zaduženih za sajber kriminal.

